

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2021. GODINE
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)**

Sarajevo, april/travanj 2022. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IKT	Informaciono-komunikacione tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Pandemija	Virusno oboljenje „COVID - 19“
RFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA

SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
USAID FINRA Projekat	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekat reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
SPISAK TABELA:	6
SPISAK GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. REGULATORNI OKVIR SBS	26
3. BANKARSKI SEKTOR.....	29
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	29
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža	29
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće.....	29
3.1.3. Kadrovska struktura.....	32
3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	32
3.2.1. Bilans stanja	32
3.2.2. Obaveze	36
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	39
3.2.4. Kreditni rizik.....	42
3.2.5. Profitabilnost	49
3.2.6. Ponderisane NKS i EKS	53
3.2.7. Likvidnost.....	54
3.2.8. Devizni (FX) rizik.....	57
3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	59
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	60
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	63
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	63
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	63
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	63
4.1.1.2. Struktura vlasništva	63
4.1.1.3. Kadrovska struktura	63
4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	64
4.1.2.1. Bilans stanja.....	64
4.1.2.2. Kapital i obaveze.....	66
4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	67
4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	70
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	72
4.2. LIZING SEKTOR.....	73
4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	73
4.2.1.1. Broj lizing društava	73
4.2.1.2. Struktura vlasništva	73
4.2.1.3. Kadrovska struktura	73
4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	74
4.2.2.1. Bilans stanja.....	74
4.2.2.2. Kapital i obaveze.....	76
4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	76
4.2.2.4. Profitabilnost.....	77
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga	79
4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	81
4.3. FAKTORING POSLOVI.....	81

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH	81
4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	82
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	83
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA	86
5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	86
5.2. SPNIFTA	88
ZAKLJUČAK	90
PRAVNI OKVIR	92
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH	92
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR	105
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2021.	105
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2021.....	106
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021. ...	107
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2021.....	108
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2021.....	109
Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima	110
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	111
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2021.	111
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2021.	112
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2021.	113
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2021.....	114
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2021.....	115
Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO	115
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2021.	116
Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2021.	117
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	118
Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2021.....	118
Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2021.....	119
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2021.....	120
Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2021.....	121
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2021.....	122
Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu	122

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	29
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	31
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	31
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	31
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	32
Tabela 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	32
Tabela 8:	Bilans stanja.....	33
Tabela 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	33
Tabela 10:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	35
Tabela 11:	Novčana sredstva banaka	35
Tabela 12:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	35
Tabela 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	36
Tabela 14:	Sektorska struktura depozita.....	37
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	38
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	39
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	39
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	40
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	41
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	42
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	42
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	43
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	44
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	46
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	46
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	47
Tabela 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	49
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	50
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	50
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	51
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	53
Tabela 32:	LCR.....	54
Tabela 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	55
Tabela 34:	Neto likvidnosni odlivi.....	55
Tabela 35:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	56
Tabela 36:	Pokazatelji likvidnosti.....	56
Tabela 37:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	57
Tabela 38:	Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno).....	58
Tabela 39:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	59
Tabela 40:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	64
Tabela 41:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	64
Tabela 42:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	66
Tabela 43:	Ročna struktura uzetih kredita.....	67
Tabela 44:	Neto mikrokreditni	67
Tabela 45:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	68
Tabela 46:	RKG.....	69
Tabela 47:	Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	70
Tabela 48:	Struktura ukupnih prihoda MKO.....	71
Tabela 49:	Struktura ukupnih rashoda MKO.....	71
Tabela 50:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	74

Tabela 51: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	75
Tabela 52: Struktura neto bilansnih pozicija aktive.....	76
Tabela 53: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	76
Tabela 54: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	78
Tabela 55: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	78
Tabela 56: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	79
Tabela 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema	80
Tabela 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	82
Tabela 59: Obim UPP-a i DPP-a	86
Tabela 60: Obim DPP-a	86
Tabela 61: Obim UPP-a	87
Tabela 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	87
Tabela 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	87
Tabela 64: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tabela 65: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tabela 66: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	88

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	23
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	24
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	30
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	30
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	34
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	34
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	36
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	37
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	37
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva	38
Grafikon 12:	Krediti	45
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	48
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	65
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (uporedni pregled).....	68
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	69
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (uporedni pregled).....	75
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	77

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 34. stav (1), tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 34. stav (1), tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 34. stav (1), tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 39. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR ≥100%	Član 17. stav (2), Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza	<p>Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata aktive i obaveza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 30 dana, član 43. stav (8), tačka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 90 dana, član 43. stav (8), tačka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 180 dana, član 43. stav (8), tačka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Član 3. stav (2), tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%	Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.
Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivima, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM	Član 26. stav (1) ZoMKO ⁶
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM	Član 36. stav (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁷
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

⁵ "Službene novine Federacije BiH", broj 41/20

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj 103/18

Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) – pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF ⁹

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 komercijalnih banaka, **527** organizacionih dijelova i **6.432** zaposlena, što je za 90 radnika ili 1,4% manje u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva **25,9 milijardi KM**, krediti **15,9 milijardi KM**, novčana sredstva **osam milijardi KM**, ulaganja u vrijednosne papire **dvije milijarde KM**

Kapital | Ukupni kapital **3,1 milijardu KM** (12% pasive), od čega dionički kapital **1,4 milijarde KM**, regulatorni kapital **2,9 milijardi KM**, osnovni kapital i redovni osnovni kapital **2,7 milijardi KM**, dopunski kapital **118,9 miliona KM**

Stope kapitala | 19,7% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala **18,9%**, stopa finansijske poluge **10,1%**

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 24 milijarde KM (90,8% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 1, u nivou kreditnog rizika 2 - **1,4 milijarde KM** (5,2% ukupnih bilansnih izloženosti) i **1,1 milijarda KM** (4% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 3

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 3,6 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 1 (91,9% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - **309,1 milion KM** (7,9% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i **7,1 milion KM** u nivou kreditnog rizika 3 (0,2% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | 4,4% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,7%**, nivo kreditnog rizika 2 - **11,7%** i nivo kreditnog rizika 3 - **77,9%**

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | 1,3% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,6%**, nivo kreditnog rizika 2 - **8,3%**, a nivo kreditnog rizika 3 - **49,2%**

Kreditni portfolio | Rast kreditnog portfolija od **4,2%**, odnosno **3,5%** ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Krediti odobreni stanovništvu **7,6 milijardi KM** (povećanje za 331,8 miliona KM ili 4,6%), a krediti odobreni pravnim licima **8,3 milijarde KM** (povećanje za 304,4 miliona KM ili 3,8%, odnosno 2,6% ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | jedna milijarda KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfolija (kao i na kraju prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica **7%**, a za sektor stanovništva **5,8%**. **Stopa pokrivenosti NPL ECL-om | 77,5%** (pravna lica 74,9%, a stanovništvo 80,9%) i bilježi smanjenje za 0,2 procentna poena

Depoziti | 21,2 milijarde KM (81,8% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,4 milijarde KM** i stopom rasta od 5,4%

Obaveze po uzetim kreditima | 779,1 milion KM (3% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (6,1%), kreditnog portfolija (4,2%), novčanih sredstava (7,7%), ulaganja u vrijednosne papire (16,5%), plasmana drugim bankama (27%), depozita (7,8%) i kapitala (1,4%), dok je zabilježeno **smanjenje** fiksne aktive (6,6%), ostale aktive (17,8%), obaveza po uzetim kreditima (4%) i ostalih obaveza (4,5%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća i pored negativnih efekata na privredu uzrokovanih pandemijom

Profitabilnost | 293,6 miliona KM neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (deset MKF i tri MKD), **362 organizaciona dijela i 1.398 zaposlenih**, što je više za četiri radnika ili 0,3%

Kapital | 333,8 miliona KM (48,1% pasive), veći za 22,3 miliona KM ili 7,1% (stopa rasta kapitala MKD 3,6%, dok je stopa rasta kapitala MKF 7,8%)

Aktiva MKO | 693,5 miliona KM, veća za 35,4 miliona KM ili 5,4%. Stopa rasta aktive MKD je 11%, a MKF 3,5%

Obaveze po uzetim kreditima | 326 miliona KM (47% pasive), veće za 10,5 miliona KM ili 3,3% (stopa rasta kreditnih obaveza MKD je 14,9%, dok je stopa pada kod MKF 2,7%)

Neto mikrokrediti | 556,9 miliona KM (80,3% aktive), veći su za 23 miliona KM ili 4,3% (u MKD za 6,5%, u MKF za 3,5%)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** novčanih sredstava (18,2%), plasmana bankama (1.409,1%) bruto mikrokredita (4,2%), neto mikrokredita (4,3%), dugoročnih investicija (2,5%), ostale aktive (13%), obaveza po uzetim kreditima (3,3%), kapitala (7,1%) i ostalih obaveza (8,5%), dok je zabilježeno **smanjenje** RKG (7,4%) i materijalne i nematerijalne imovine (1,8%). Rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, su **na istom nivou**

PAR preko 30 dana | 1,27%
Godišnja stopa otpisa | 1,45%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,14 procentnih poena i povećanje stope otpisa za 0,24 procentna poena

Zaključeno je 142.558 ugovora (7,8% više) i **isplaćeno 497,9 miliona KM mikrokredita** (9,6% više)

Operativna efikasnost poslovanja | 18,82%, povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije **| 2,11%** što je usklađeno s propisanim standardima

Pozitivan finansijski rezultat | 14,2 miliona KM, povećanje za 2,9 miliona KM. Neto dobit MKD | jedan milion KM, a višak prihoda nad rashodima MKF | 13,2 miliona KM

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri lizing društva, 101 zaposlen, što je na istom nivou

Obaveze po uzetim kreditima | 336,3 miliona KM (90% pasive), veće za 28,4 miliona KM ili 9,2%, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Aktiva lizing sektora | 373,7 miliona KM, veća za 29,9 miliona KM ili 8,7%

Kapital | 29,5 miliona KM (7,9% pasive), veći za 1,7 miliona KM ili 6,2%

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | 290,6 miliona KM (77,8% aktive), veća su za 33,9 miliona KM ili 13,2%

Trend | Zabilježeno je povećanje bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (13,5%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (13,2%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (16,2%), obaveza po uzetim kreditima (9,2%) i kapitala (6,2%), dok je zabilježeno **smanjenje** novca i novčanih ekvivalenata (32,9%), plasmana bankama (32%) i ostalih obaveza (2,7%)

Dospjela neizmirena potraživanja | 2,4 miliona KM, manja za 32,4%. **Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | 5,7 miliona KM**, veće za 167,2%

Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema, povećani za 19,6% i 30,1%

Pozitivan finansijski rezultat | 4,8 miliona KM, povećanje za 0,6 miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | četiri komercijalne banke (tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Zaključena 349 ugovora o faktoringu (manje za 55 ugovora ili 13,6%) **nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 154,7 miliona KM** (povećanje od 30,3 miliona KM ili 24,3%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 982 hiljade KM, manji za 0,2 miliona KM ili 18,2%

Podaci o posebnim mjerama FBA za SBS u FBiH

259,3 miliona KM (1,6% ukupnih kredita bankarskog sektora FBiH) **obuhvaćeno je nekom od aktivnih posebnih mjera**. Kreditni portfolio pravnih lica obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 248,3 miliona KM (3% kreditnog portfolija pravnih lica), dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 11 miliona KM (0,1% kreditnog portfolija stanovništva)

34,9 miliona KM (4,1% ukupnog kreditnog portfolija NFI) **obuhvaćeno je nekom od posebnih aktivnih mjera**. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 26,6 miliona KM (4,6% ukupnog kreditnog portfolija stanovništva), dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 8,3 miliona KM (3% ukupnog portfolija pravnih lica)

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internet stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.12.2021. godine po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tokom 2021. godine za SBS. Treći dio se odnosi na detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, strukturu, finansijske pokazatelje poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. U četvrtom dijelu prezentirana je detaljna analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije. Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su u pravilu sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno. Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad FBA i nadzor poslovanja SBS, koji je dat u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

Rezultati bankarskog sistema u FBiH na kraju 2021. godine upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i pozitivne rezultate poslovanja. FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, u 2021. godini produžila rokova za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Primjena mjera će imati pozitivan uticaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19"¹⁰ i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19"¹¹. Navedeni akti FBA imaju za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i lizing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni, kao posljedica uticaja pandemije, čime je otežano izmirivanje njihovih obaveza prema SBS.

¹⁰ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20, 21/21 i 104/21

¹¹ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20, 21/21 i 104/21

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Praćenje makroekonomskih pokazatelja ima poseban značaj u kontekstu kretanja kamatnih stopa i drugih promjena na međunarodnim tržištima, što se može odraziti i na tržište BiH. Obzirom na globalizaciju, efekti iste se prenose na druga tržišta i mogu imati uticaja na buduću regulativu poslovanja bankarskih institucija, kao i na politiku pojedinačnih banaka, bez obzira da li su dio bankarske grupe ili ne. Banke u BiH su velikim dijelom integrisane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom odnose se na nivo kamatnih stopa, NPL, likvidnost, održavanje profitabilnosti, uslove na tradicionalnim tržištima i dr. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog uticaja na bankarski sektor u BiH potrebno je uzeti u obzir i ograničenja vezana za monetarnu politiku CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora.

Kriza izazvana pandemijom najveća je ekonomska kriza nakon Drugog svjetskog rata, a ista je obilježila 2020. godinu, te je ostavila traga i u 2021. godini. Nastavljen je ekonomski oporavak na globalnom nivou s nešto slabijim zamahom usljed pandemije, što je rezultiralo prekidima globalnog lanca snabdijevanja, dužim od očekivanog, čime je dodatno potaknuta inflacija u mnogim zemljama.

Prema prognozama MMF-a iz oktobra 2021. godine, očekuje se rast svjetske ekonomske aktivnosti (realni BDP) u 2021. godini za 5,9%, a u 2022. godini za 4,9%, dok su pretpostavke rasta globalne ekonomije u 2022. godini, na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz januara 2022. godine, smanjene na 4,4%. U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji						
R. br.	Područje/kamatne stope	2017.	2018.	2019.	2020.	2021. ¹²
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	2,3	2,9	2,3	-3,4	6,0
2.	Eurozona	2,6	1,9	1,5	-6,3	5,0
3.	EU	3,0	2,3	1,9	-5,9	5,1
4.	Slovenija	4,8	4,4	3,3	-4,2	6,3
5.	Hrvatska	3,4	2,8	2,9	-8,0	6,3
6.	Srbija	2,1	4,5	4,2	-1,0	6,5
7.	BiH	3,2	3,7	2,8	-4,3	2,8
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD	2,1	2,4	1,8	1,2	4,3
2.	Eurozona	1,5	1,8	1,2	0,3	2,2
3.	BiH	0,8	1,4	0,6	-1,1	1,8
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ¹³	-0,27	-0,25	-0,35	-0,51	-0,54
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ¹⁴	0,3	0,19	-0,3	-0,62	-0,38
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,8	2,98	1,37	0,58	1,05

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, oktobar 2021. g.; Eurostat

¹² Očekivane vrijednosti za 2021. god. (MMF, World Economic Outlook, oktobar 2021. g.); za kamatne stope podatak za decembar 2021. g.

¹³ Podatak za period odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

¹⁴ Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda

U najvećoj ekonomiji, SAD, nakon ostvarenog pada BDP-a od 3,4% u 2020. godini, u 2021. godini se očekuje rast istog za 6%. Ekonomija EU bila je više pogođena i doživjela je veći pad u 2020. godini, te se očekuje sporiji oporavak u poređenju sa ekonomijom SAD. Projicirana stopa rasta BDP-a za EU je 5,1% na godišnjem nivou.

Od početka 2021. godine, ukupna inflacija povećala se u razvijenim zemljama i tržišnim ekonomijama u razvoju, potaknuta jakom potražnjom, nestašicom sirovina i brzim rastom cijena robe. Cijene fosilnih goriva gotovo su se udvostručile u protekloj godini, povećavajući troškove energije i uzrokujući veću inflaciju, najistaknutiju u Evropi. Rast cijena hrane pridonio je većoj inflaciji, a tekući poremećaji u lancu snabdijevanja, preopterećene luke i velika potražnja za robom također su doveli do širenja cjenovnih pritisaka, posebno u SAD-u.

Prema prognozama MMF-a, iz oktobra 2021. godine, predviđeno je da će u prosjeku ukupna inflacija razvijenih zemalja dostići vrhunac od 3,8% u posljednjim mjesecima 2021. godine, te će se do sredine 2022. godine smanjiti na nivo od oko 2%. Prognoze za zemlje u razvoju i ekonomije u nastajanju na sličan način pokazuju pad ukupne inflacije na oko 4% do sredine 2022. godine, nakon vrhunca od 6,8% koji će se dostići krajem 2021. godine. Međutim, obzirom na dugotrajne poremećaje u snabdijevanju, značajne šokove vezane za cijene roba i stanova, sukobe u Ukrajini i sankcije određenim zemljama i sl., očekuje se da bi moglo doći do znatno veće inflacije nego što je predviđeno. Tako je u decembru 2021. godine, godišnja stopa inflacije u Eurozoni dostigla nivo od 5%, dok je u decembru prethodne godine bila -0,3%, a godišnja inflacija u EU dostigla je nivo od 5,3%, dok je u decembru prethodne godina bila 0,3%. Stopa inflacije i dalje je znatno iznad praga ECB-a od 2% usljed energetske krize u Evropi zbog koje su troškovi prirodnog plina, uglja i električne energije znatno veći, dok povećana potražnja i ograničenja snabdijevanja, povezana s pandemijom, nastavljaju uticati na rast cijena. Godišnja stopa inflacije u SAD-u je narasla na 7% u posljednjem mjesecu 2021. godine, najviša zabilježena stopa od juna 1982. godine, što je u skladu s tržišnim očekivanjima, dok je u decembru prethodne godine bila na nivou od 1,4%. Inflacijski pritisci u SAD-u trajat će i sredinom 2022. godine, a FED se nedavno obavezao da će učiniti sve što je potrebno kako bi se obuzdao porast inflacije, uključujući i povećanje kamatnih stopa.

Nakon što je prema podacima MMF-a godišnji prosjek indeksa potrošačkih cijena u BiH u 2020. godini iznosio -1,1%, prema podacima Agencije za statistiku BiH, u decembru 2021. godine stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosila je 6,4% u odnosu na decembar prethodne godine. U odnosu na decembar prethodne godine, najviši prosječni rast cijena u decembru 2021. godine zabilježen je u odjeljcima prevoz (14,1%), hrana i bezalkoholna pića (10,6%), te stanovanje i režijski izdaci (5%), dok je prosječan pad cijena zabilježen u odjeljcima odjeća i obuća (6,3%), te komunikacije (0,2%).

Daljnje prognoze kretanja ekonomskih parametara podložne su značajnijim izmjenama radi nastale situacije u Ukrajini. Sukobi u ovoj zemlji će najviše uticati na cijene energenata, prije svega prirodnog gasa iz Rusije, kao i na porast inflacije, što bi moglo uticati na zaoštavanje monetarne politike centralnih banaka, a time i usporavanje rasta BDP-a na globalnom nivou.

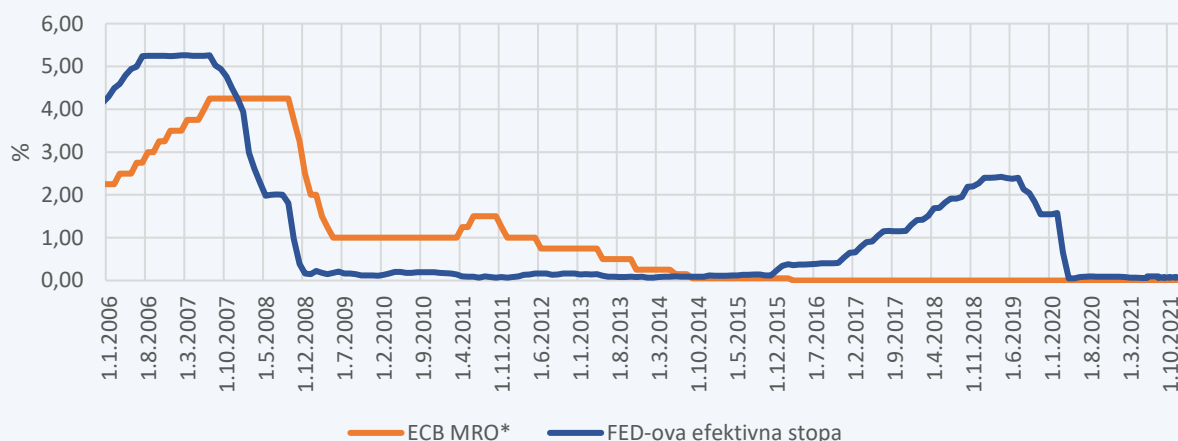
U mnogim razvijenim zemljama, fiskalna politika i dalje se prilagođava nastalim prilikama i usmjerena je na jačanje ekonomije putem ulaganja u zelene tranzicije i digitalne transformacije, te druga dugoročna ulaganja. Veliki fiskalni paketi koje su najavili ili odobrili EU i SAD mogli bi kumulativno dodati 4,6 biliona dolara BDP-u na svjetskom nivou između 2021. i 2026. godine, a

dodatne mjere se očekuju s predstojećim nacionalnim budžetima za 2022. godinu. S druge strane, više kamatne stope i niži državni prihodi opteretili su kapacitete zemalja u razvoju s niskim prihodima čime su iste onemogućene pružati adekvatnu fiskalnu podršku i servisirati svoj dug. Općenito, fiskalna politika i dalje pruža podršku, s padom deficita, u prosjeku za oko dva procentna poena BDP-a u 2021. godini. Međutim, deficiti su i dalje znatno iznad pretpandemijskih nivoa, posebno u razvijenim zemljama, te se predviđa njihovo dodatno smanjenje za gotovo tri procentna poena u 2022. godini i povratak na nivoe prije izbijanja pandemije do 2026. godine.

U oblasti monetarne politike, ECB nije mijenjao kamatne stope. Kamatna stopa na depozite ostala je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinansiranja na 0%. Američki FED, također je održavao ciljanu stopu za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate) od 0 do 0,25%. Međutim, u martu 2022. godine, zbog rizika koje predstavlja ruska vojna invazija na Ukrajinu i sankcija Rusiji, FED je odlučio da EFFR poveća za 0,25 procentnih poena, tako da će ista biti između 0,25% i 0,50%.

U Grafikonu 1. daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations

Izvor: ECB, FED

Tržišne kamatne stope ostale su uglavnom stabilne u periodu od sastanka Upravnog vijeća ECB-a u oktobru 2021. godine. Referentna kamatna stopa Euribor (engl. Euro Interbank Offered Rate) je i dalje u negativnoj zoni i kreće se oko -0,5%. Prinosi na dugoročne državne obveznice europodručja blago su porasli, i za većinu država nisu više u negativnoj zoni. Prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke bio je i dalje u negativnoj zoni, ali za razliku od kraja 2020. godine, kada je iznosio -0,62%, sa decembrom 2021. godine iznosi -0,38%. Međutim, ruska invazija na Ukrajinu, u februaru 2022. godine, dovesti će do poremećaja na finansijskim tržištima i do trenda rasta nerizičnih tržišnih stopa.

U 2021. godini aktivnosti u području bankarske regulative u EU nastavile su se odvijati u okruženju ekspanzivne monetarne politike potaknute posljedicama pandemije i naporima da se održi kreditna podrška privredi i stanovništvu, te osigura održavanje likvidnosti sistema i oporavka globalne ekonomije.

Upravno vijeće ECB-a, je u decembru 2021. godine ocijenilo da napredak u privrednom oporavku i približavanju ECB-ovom srednjoročnom inflacijskom cilju omogućava postepeno slabljenje dinamike kupovine vrijednosnih papira u narednom periodu. Međutim, i dalje je potrebna

monetarna akomodacija kako bi se inflacija ustalila na ECB-ovom ciljanom nivou od 2% u srednjoročnom periodu. ECB i dalje operacijama refinansiranja osigurava visoku likvidnost provođenjem kupovine vrijednosnih papira i ciljanih operacija dugoročnijeg refinansiranja kroz postojeće programe (PEPP - Pandemic Emergency Purchase Programme, APP - Asset Purchase Programme i TLTRO III - Targeted Longer Term Refinancing Operations).

Banke u EU uspješno su izdržale nepovoljna privredna kretanja uzrokovana pandemijom i očuvale dobru kapitaliziranost. Poboljšani makroekonomski uslovi u odnosu na početak pandemije uticali su na smanjenje pojedinih rizika za bankarski sektor, ali i dalje postoji neizvjesnost oko trajanja pandemije. Iako su donesene mjere podrške s ciljem ublažavanja negativnog uticaja od pandemije, zabrinjava kvalitet imovine banaka, jer potpuni uticaj pandemije moguće je sagledati tek u srednjoročnom periodu. Broj strukturnih ranjivosti, među kojima su i ranjivosti povezane sa održivošću poslovnih modela i internog upravljanja u bankama, povećao se zbog pandemije, te je potreban učinkovit odgovor banaka i nadzornih tijela s ciljem proaktivnog smanjivanja postojećih, kao i novih rizika, posebno rizika povezanih sa ratnim dešavanjima u Ukrajini i sankcijama nametnutim Rusiji.

Na osnovu procjene glavnih rizika i ranjivosti evropskog bankarskog sektora i definisanja ključnih aktivnosti ECB-a za naredni period¹⁵, nadzorna tijela na nivou EU treba da usmjere pažnju na moguće pogoršanje kvalitete imovine povezano sa postepenim ukidanjem podrške državne i monetarne politike, te na moguće ispravke vrednovanja na finansijskim tržištima, kako bi se odgovorilo na kratkoročne i srednjoročne izazove za banke. Potrebno je poboljšati praksu upravljanja kreditnim rizikom, imajući u vidu činjenicu da su se u uslovima velikog pada ekonomske aktivnosti, NPL-ovi nastavili smanjivati zahvaljujući vanrednim mjerama koje su poduzete kao podrška realnoj privredi.

Također, aktivnosti treba usmjeriti na šokove povezane sa kamatnim stopama i kreditnim rasponima, strategijama digitalne transformacije banaka, dobrim pravilima upravljanja i donošenjem odluka i ograničavanjem prekomjernog preuzimanja rizika u normalnim i kriznim vremenima. Bankama poteškoće stvara niz novih i promjenjivih rizika koji se mogu pojaviti u kratkoročnom i dugoročnom periodu, a vezano za ekološke, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici), kreditni rizik druge ugovorne strane u vezi sa rizičnijim i manje transparentnim nebankarskim finansijskim institucijama, operativna otpornost i otpornosti IT sistema. Potrebna je veća otpornost banaka na cyber rizike¹⁶ jačanjem nadzornih aktivnosti usmjerenih na praksu banaka u upravljanju rizicima na tim područjima.

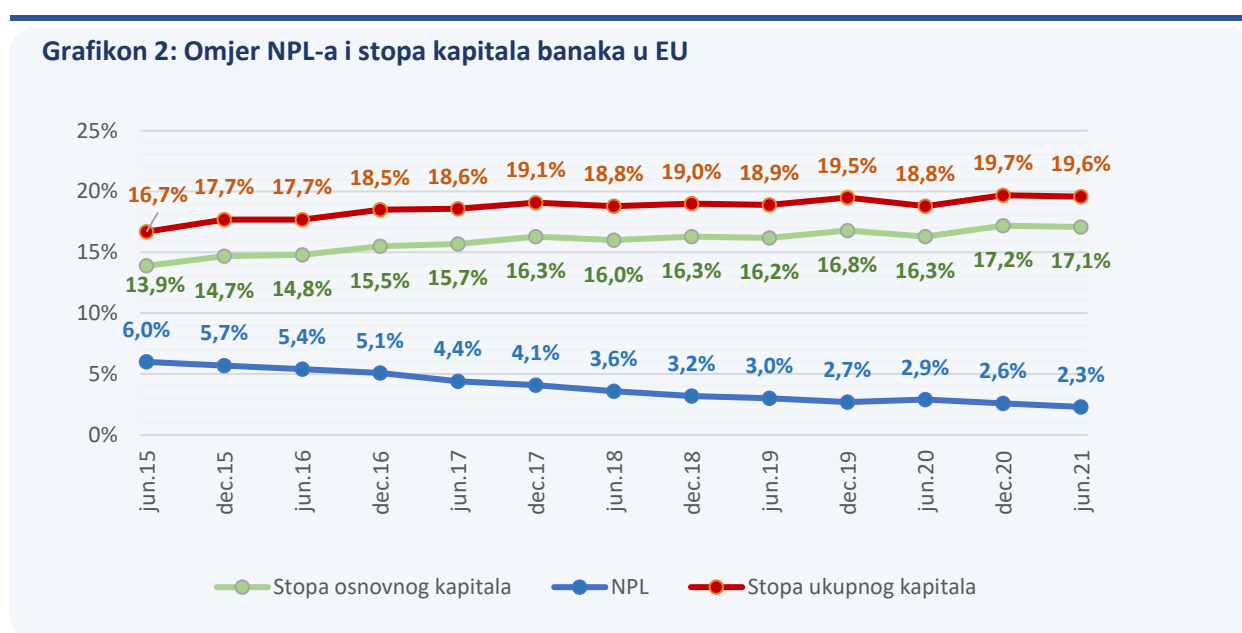
Stope kapitala banaka u EU i dalje su znatno iznad regulatornih zahtjeva sa trendom rasta u odnosu na početak pandemije. Kvalitet aktive je poboljšan i primjetan je pad omjera NPL-a kod banaka. Profitabilnost banaka je stabilizovana i na nivou je koji je iznad onog koji je bio prije pandemije. Prihodi od kamata i dalje predstavljaju najznačajniji izvor prihoda kod banaka u EU, dok prihodi od naknada i provizija imaju sve veći značaj.

¹⁵ ECB Banking Supervision - Supervisory priorities for 2022-2024

¹⁶ Odnose se na kompjuterski kriminal, hakiranje, zlonamjerne kodove, viruse i sl.

Banke su nastavile držati značajnu likvidnu imovinu, tako da imaju visok LCR. Najnovije istraživanje ECB-a o kreditiranju banaka pokazalo je solidnu potražnju za kreditima. Istraživanje također pokazuje da su banke blago pooštrile kreditne standarde za kredite odobrene stanovništvu, dok su za kredite odobrene pravnim licima ostali nepromijenjeni. Tržišni rizici u bankama su povišeni usljed volatilnosti uzrokovane makroekonomskom neizvjesnošću, kao i globalnim inflatornim pritiscima i razvoju pandemije. Rizici vezani uz kibernetičku, informacijsku i komunikacijsku tehnologiju su prisutni, a gubici operativnog rizika su se povećali tokom pandemije.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

Krajem 2019. godine, prije izbijanja pandemije, banke u EU imale su stopu ukupnog kapitala 19,5%, koja je nakon izbijanja pandemije smanjena za 0,7 procentnih poena, da bi se na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećala za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2019. godine. Isti trend je imala i stopa osnovnog kapitala, koja je krajem 2019. godine sa 16,8% smanjena u toku 2020. godine za 0,5 procentnih poena, a na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećana za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine. NPL je krajem 2019. godine prije izbijanja pandemije bio na nivou od 2,7%. U toku 2020. godine očekivano je došlo do pogoršanja omjera, da bi na kraju prvog polugodišta 2021. godine NPL bio smanjen za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine.

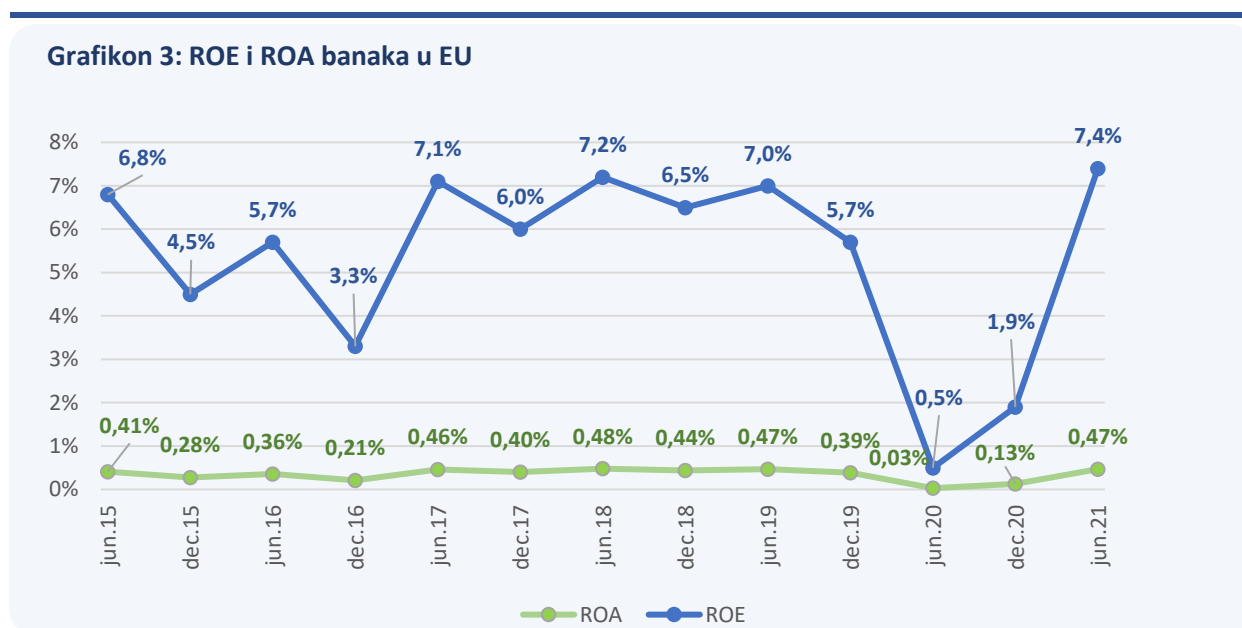
Likvidnost banaka u EU je poboljšana u krizi zahvaljujući nastavku monetarne ekspanzije ECB-a. LCR se povećao sa 149,8% na kraju 2019. godine na 174,5% na kraju prvog polugodišta 2021. godine (za 24,7 procentnih poena).

Preliminarni podaci za treći kvartal 2021. godine pokazuju stabilna kretanja u navedenim pokazateljima. Kretanja su očekivana s obzirom na pad ekonomske aktivnosti u pandemiji, a banke su dovoljno solventne i otporne da podnesu krizu izazvanu pandemijom. Prema raspoloživim podacima na nivou EU, u trećem kvartalu 2021. godine u odnosu na kraj 2020.

godine stope ukupnog i osnovnog kapitala smanjene su za 0,2 procentna poena, dok je NPL smanjen za 0,5 procentnih poena.

Nakon izbijanja pandemije poslovni rezultat banaka u EU se pogoršao, ali su banke u 2020. godini nastavile poslovati u pozitivnoj zoni. Pozitivan trend i značajan rast ovih pokazatelja zabilježen je u prvom polugodištu 2021. godine, kod prosječnog povrata na aktivu rast od 0,44 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 6,9 procentnih poena u odnosu na isti period 2020. godine. Profitabilnost banaka je poboljšana usljed nižih rezervi za gubitke po kreditima i većih prihoda od investicijskog bankarstva. Međutim profitabilnost i dalje zavisi od ukupnog privrednog oporavka i pandemije.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

EBA kontinuirano, na polugodišnjem nivou, provodi Upitnik za procjenu rizika (engl. Risk Assessment Questionnaires - RAQs)¹⁷. Prema objavljenom Upitniku za procjenu rizika, koji je proveden u jesen 2021. godine, učestvovalo je 59 banaka iz EU. Pitanja su se odnosila na poslovni model, strategiju i profitabilnost banaka, izvore finansiranja i likvidnost, trendove rasta aktive i kvaliteta aktive, rizik reputacije, operativni rizik, Fintech¹⁸ i ekološke, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici).

Uticaj pandemije na makroekonomsko okruženje i stalna neizvjesnost i dalje su bili izvor zabrinutosti za banke u Upitniku za procjenu rizika. Ostala pitanja na koja se ukazuje u anketi uključuju profitabilnost banaka, rizik povećanja problematičnih kredita, rast operativnih rizika i rizika povezanih sa ESG-om, te Fintech izazovi.

¹⁷ EBA - Risk Assessment Questionnaire - Summary of Results, Autumn 2021

¹⁸ Fintech, engl. Financial Technology, predstavlja novu tehnologiju integriranu u različite sfere za poboljšanje i automatizaciju svih aspekata finansijskih usluga koje se pružaju klijentima

REGULATORNI OKVIR SBS

2. REGULATORNI OKVIR SBS

Prioriteti u bankarskoj regulativi i superviziji u FBiH su u 2021. godini bili usmjereni na održavanje finansijskog zdravlja banaka, rješavanje strukturalnih slabosti putem poboljšanog internog upravljanja i upravljanja rizicima, te suočavanje sa novim rastućim rizicima povezanim sa održivošću poslovnih modela banaka i operativnom otpornošću banaka. Bankarski sektor FBiH je, uz primjenu posebno donesenih mjera FBA za ublažavanje i oporavak od negativnih posljedica pandemije, uspješno amortizovao ekonomske posljedice pandemije.

Imajući u vidu opšte procjene rizika koje su uticale na bankarsku regulativu i superviziju u FBiH, FBA je svoje aktivnosti u 2021. godini usmjerila na:

- izmjene i dopune mjera koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- uvođenje obaveze održavanja neto stabilnog finansiranja (NSFR) i izvještavanje FBA o NSFR, kroz izradu novih podzakonskih akata u ovom segmentu;
- povećane operativne rizike povezane sa rastućim cyber rizicima, IKT rizicima, rizicima povezanim sa oslanjanjem na pružanje usluga treće strane;
- rizike povezane sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti, koji su i dalje rastući rizici zbog oslanjanja na daljinsko pružanje bankarskih usluga u uslovima pandemije i opšte trendove digitalizacije bankarskog poslovanja;
- prioritete povezane sa primjenom supervizorskog pristupa baziranog na ključnim rizicima, što je u naprijed navedenim okolnostima značilo održavanje stabilnosti bankarskog sistema, očuvanje kreditnih aktivnosti banaka nastavkom primjene posebnih privremenih mjera, očuvanje zadovoljavajuće kapitaliziranosti i likvidnosti bankarskog sistema i pojedinačnih banaka u sistemu;
- supervizorsko djelovanje u skladu sa standardiziranom metodologijom SREP-a;
- provođenje drugog ciklusa nadzornog testiranja otpornosti solventnosti banaka na stres;
- jačanje sistema internog upravljanja u banci, koji obuhvata jasnu, efikasnu i stabilnu organizacionu strukturu, efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, adekvatan i efikasan sistem internih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama, politike i prakse naknada koje su konzistentne sa preuzetim rizicima i koje promovišu stabilno i efikasno upravljanje rizicima, ICAAP i ILAAP, te adekvatne planove oporavka;
- ispunjavanje propisanih kvantitativnih i kvalitativnih zahtjeva za upravljanje rizikom likvidnosti, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti;
- revidiranje postojećih regulatornih zahtjeva u svrhu identificiranja potrebnih izmjena u pogledu LCR-a i dr.

Radi usklađivanja sa međunarodnim standardima i najboljim praksama u bankarskoj regulativi i superviziji, nastavljeni su projekti tehničke podrške entitetskim agencijama za bankarstvo u okviru USAID FINRA Projekta. Nastavljaju se aktivnosti na jačanju i unapređenju saradnje, kako sa domaćim, tako i sa međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje, regiona i šire, na osnovu sporazuma o saradnji i razmjeni informacija.

U segmentu NFI, regulatorne aktivnosti su bile usmjerene na nastavak primjene privremenih mjera za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom, kao i usklađivanje podzakonskih akata prema supervizorskim iskustvima i praksi u nadzoru NFI, te praksi regulatora

u okruženju. Regulatorne aktivnosti povezane sa specijalističkim nadzorom u oblasti platnog prometa, SPNiFTA i zaštite korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu odnosile su se na učešće u uspostavljanju izvještajnog okvira radi usklađivanja sa odredbama Zakona o unutrašnjem platnom prometu i sačinjavanju uputa za popunjavanje propisanih izvještajnih obrazaca. U segmentu restrukturiranja banaka izvršeno je daljnje jačanje kapaciteta u dijelu utvrđivanja ključnih funkcija, propisivanje obaveznog minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze (MREL pristup), kao i ažuriranje planova restrukturiranja. Vezano za inicirane izmjene zakonskog okvira za poslovanje RBFBiH, FBA se aktivno uključila u izradu radnog materijala za novi Zakon o Razvojnoj banci FBiH, zajedno sa predstavnicima FMF-a i RBFBiH, što je rezultiralo upućivanjem nacрта zakona u parlamentarnu proceduru.

Istovremeno su, u skladu sa raspoloživim resursima, realizovane inicijative i aktivnosti usmjerene na stvaranje povoljnijih uslova za postpandemijski period i poboljšanja u narednom periodu nakon izlaska iz krize, oslanjajući se na stečena iskustva i konvergenciju sa najboljim supervizorskim praksama. FBA će aktivno učestvovati u daljnjem praćenju i ublažavanju efekata pandemije i drugih vanjskih uticaja na SBS, promicati koordinirano djelovanje na nivou bankarskog sektora u BiH, jačati procjenu kvalitete imovine, osigurati adekvatno utvrđivanje ECL-a i pokazatelja kreditnog rizika, kako bi banke mogle podržati daljnji oporavak privrede.

U oktobru 2021. godine potvrđena je Odluka Evropske komisije da je nadzorni i regulatorni okvir koji se primjenjuje na bankarski sektor u BiH ekvivalentan onom koji se primjenjuje u EU. Odluka Evropske komisije o ekvivalentnosti regulatornog okvira BiH sa istim u EU donesena je na osnovu EBA-inih procjena provedenih u periodu 2019.-2020. godine, a koje su se zasnivale na dostavljanju sveobuhvatnih upitnika i kontrole na licu mjesta. Sve daljnje regulatorne aktivnosti FBA zasnovane su na strateškom opredjeljenju za očuvanje ekvivalentnosti, koje determinira daljnje procese usklađivanja sa EU okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
29

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
32

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
60

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.12.2021. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 14 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD. U odnosu na kraj 2020. godine smanjen je broj banaka za jednu banku kojoj je FBA oduzela dozvolu za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor se vrši u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2021. godine.

Banke iz FBiH na dan 31.12.2021. godine imale su ukupno 527 organizacionih dijelova, što je za četiri organizaciona dijela ili 0,8% manje u odnosu na kraj 2020. godine. Na području FBiH posluju 464 organizaciona dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH imalo je 52 organizaciona dijela u RS-u, a deset banaka je imalo 11 organizacionih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacionih dijelova u FBiH, što je na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine.

U tabeli 2 daje se uporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH						
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati	
31.12.2020.						
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	408	123	23.845	1.247	
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	551	38	
	Ukupno	418	141	24.396	1.285	
31.12.2021.						
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.295	1.232	
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	370	38	
	Ukupno	419	136	24.665	1.270	

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka¹⁹ u FBiH na dan 31.12.2021. godine je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 13 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu²⁰ - jedna banka.

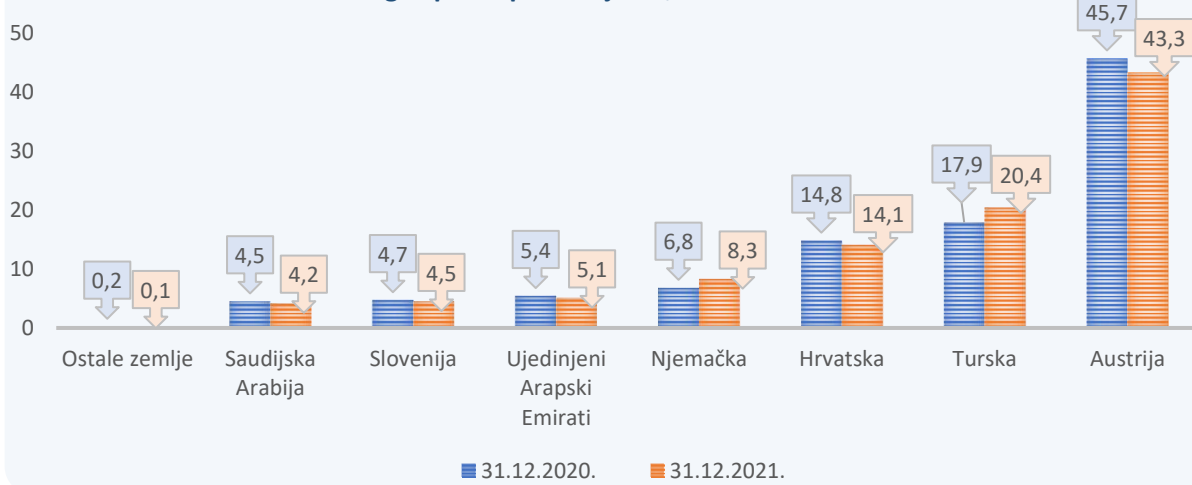
Od 13 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹⁹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

²⁰ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se analiziraju zemlje porijekla dioničara, na dan 31.12.2021. godine (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (43,3% stranog kapitala), zatim Turske (20,4%), Hrvatske (14,1%) i Njemačke (8,3%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

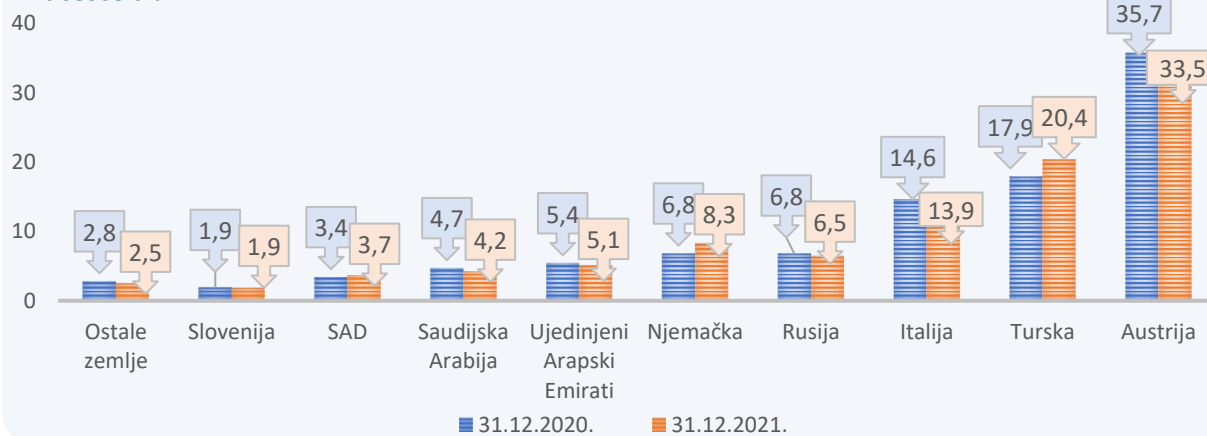
Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %

Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće sa 31.12.2021. godine imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (33,5%), zatim iz Turske (20,4%), Italije (13,9%) i Njemačke (8,3%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 7%).

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31.12.2021. godine, povećan je za 42,1 milion KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine i iznosi 3,1 milijardu KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je najvećim dijelom kao neto efekat: povećanja po osnovu tekućeg finansijskog rezultata za 2021. godinu u iznosu od 293,6 miliona KM, povećanja po osnovu

dokapitalizacije u iznosu od 89,5 miliona KM, povećanja po osnovu korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5 miliona KM, smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 328 miliona KM, smanjenja po osnovu promjene računovodstvene politike vrednovanja materijalne imovine kod jedne banke u iznosu od 6,4 miliona KM i smanjena po osnovu fer vrednovanja vrijednosnih papira u iznosu od 7,2 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 3. Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	68.881	2,2	63.642	2,1	95.412	3,1	92	150
2.	Privatne banke	3.068.277	97,8	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	98	100
	Ukupno	3.137.158	100	3.066.082	100	3.108.147	100	98	101

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu, usljed naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju udjela kod jedne banke, što je uticalo na iskazivanje povećanja ukupnog kapitala bankarskog sektora FBiH za iznos od 5,8 miliona KM

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	41.619	3,2	66.556	4,8	100	160
2.	Privatni kapital (rezidenti)	139.355	10,7	140.547	10,8	137.373	9,9	101	98
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	100	105
	Ukupno	1.299.699	100	1.299.700	100	1.382.865	100	100	106

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi vlasništva dioničkog kapitala bankarskog sektora FBiH prema učešću državnog, stranog i privatnog kapitala usljed izvršene dokapitalizacije kod četiri banke i statusne promjene pripajanja jedne banke.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktiv. %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktiv. %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktiv. %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,2	3,3	1	2,1	3,6	1	3,1	4,1
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1
	Ukupno	15	100	100	15	100	100	14	100	100

3.1.3. Kadrovska struktura

Na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2021. godine broj radnika je 6.432 i manji je za 90 radnika ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine (tabela 6).

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.125	61,9	4.088	62,7	4.090	63,6	99	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	485	7,3	453	6,9	413	6,4	93	91
3.	Srednja stručna sprema - SSS	2.041	30,7	1.975	30,3	1.924	29,9	97	97
4.	Ostali	8	0,1	6	0,1	5	0,1	75	83
Ukupno		6.659	100	6.522	100	6.432	100	98	99

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tabela 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposl.	31.12.2019.		Broj zaposl.	31.12.2020.		Broj zaposl.	31.12.2021.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.659	24.217.016	3.637	6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.828	4.025

3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke sa većinskim državnim kapitalom²¹, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izvještavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 3. ove Informacije - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.12.2021. godine.

U tabeli 8 daje se sažeti pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

²¹ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke

- 000 KM -

Tabela 8: Bilans stanja

R. br.	O p i s	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.641.570	31,6	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	97	108
2.	Vrijednosni papiri	1.462.770	6,0	1.687.459	6,9	1.966.008	7,6	115	117
3.	Plasmani drugim bankama	149.197	0,6	275.941	1,1	350.452	1,3	185	127
4.	Kredit	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	100	104
5.	Ispravka vrijed.	1.120.940	4,6	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	101	98
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	14.790.873	57,1	100	105
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	600.684	2,5	553.475	2,3	516.921	2,0	92	93
8.	Ostala aktiva	262.976	1,1	337.473	1,4	277.335	1,1	128	82
UKUPNA AKTIVA		24.217.016	100	24.396.438	100	25.890.828	100	101	106
OBAVEZE									
9.	Depoziti	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	101	108
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obaveze po uzetim kreditima	856.626	3,5	811.878	3,3	779.075	3,0	95	96
12.	Ostale obaveze	808.938	3,3	857.616	3,5	818.654	3,2	106	95
KAPITAL									
13.	Kapital	3.137.158	13,0	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	98	101
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)		24.217.016	100	24.396.438	100	25.890.828	100	101	106

*U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, usljed čega je došlo do povećanja bilansne sume bankarskog sektora FBiH za 6,4 miliona KM

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 25,9 milijardi KM i za 1,5 milijardi KM ili 6,1% je veća u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (57,1%), zatim slijede novčana sredstva (30,9%), vrijednosni papiri (7,6%), fiksna aktiva (2%), plasmani drugim bankama (1,3%) i ostala aktiva (1,1%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (81,8%), zatim slijedi kapital (12%), ostale obaveze (3,2%) i obaveze po uzetim kreditima (3%).

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, kredita, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, obaveza po uzetim kreditima i ostalih obaveza.

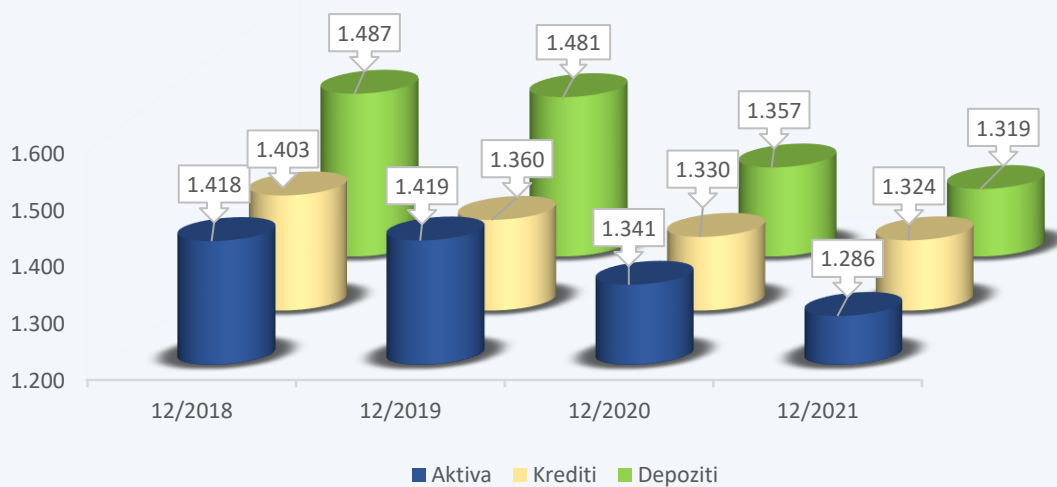
U tabeli 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

- 000 KM -

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2019.		31.12.2020.			Broj banaka	31.12.2021.		Indeks	
			Aktiva (000 KM)	Učeš. %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učeš. %		Aktiva (000 KM)	Učeš. %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	801.261	3,3	1	879.736	3,6	1	1.054.365	4,1	110	120
2.	Privatne	14	23.415.755	96,7	14	23.516.702	96,4	13	24.836.463	95,9	100	106
Ukupno		15	24.217.016	100	15	24.396.438	100	14	25.890.828	100	101	106

Sa 31.12.2021. godine Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2020. godine smanjen je za aktivu za 55 jedinica, kredite za šest jedinica i za depozite za 38 jedinica. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima

Ako se posmatra koncentracijska stopa, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod svih kategorija, kod tržišnog učešća za 1,4 procentna poena, kredita za 0,5 procentnih poena i depozita za 1,3 procentna poena. Dvije najveće banke u sektoru čine 43,4% tržišta (aktiva 43,3%, krediti 42,7% i depoziti 44,3%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive²² (tabela 10). Sa 31.12.2021. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke sa učešćem od 53%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko dvije milijarde KM.

²² Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

- 000 KM -

Tabela 10: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I (preko 2 milijarde KM)	13.686.527	56,5	3	13.375.256	54,8	3	13.713.355	53,0	3
2.	II (1-2 milijarde KM)	6.652.374	27,5	5	7.906.422	32,4	6	10.748.334	41,5	8
3.	III (0,5-1 milijarda KM)	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2
4.	IV (0,1-0,5 milijarde KM)	427.071	1,8	2	406.096	1,7	2	127.930	0,5	1
	Ukupno	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.890.828	100	14

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi učešća grupa banaka u ukupnoj aktivi, odnosno do prelaska dvije banke iz III u II grupu banaka. Također, smanjen je broj banaka u IV grupi banaka za jednu banku kojoj je oduzeta dozvola za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine (tabela 11) iznose osam milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2020. godine za 574,6 miliona KM ili 7,7%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.004.445	13,1	1.267.712	17,1	1.526.329	19,1	126	120
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.329.659	56,7	4.478.515	60,4	5.270.323	66,0	103	118
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	48.611	0,6	30.194	0,4	10.345	0,1	62	34
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	1.182.240	14,8	73	72
5.	Novč. sred. u procesu naplate	97	0,0	4	0,0	2	0,0	4	50
	Ukupno	7.641.570	100	7.414.615	100	7.989.239	100	97	108

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava kod gotovog novca i računa rezervi kod CBBiH, a smanjenje u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inostranstvu, kao i kod novčanih sredstava u procesu naplate. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, učešće domaće valute povećano je sa 73,7% na 81,1%.

Portfolio vrijednosnih papira na dan 31.12.2021. godine (tabela 12) iznosi dvije milijarde KM, što je za 278,5 miliona KM ili 16,5% više u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.762	0,8	11.844	0,7	7.374	0,4	101	62
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.451.008	99,2	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	115	117
2.1.	- VP svih nivoa vlasti u BiH	747.632	51,1	992.337	58,8	1.014.120	51,6	133	102
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	549.649	37,6	544.646	32,3	756.726	38,4	99	139
2.3.	- Korporativne obveznice ²³	153.727	10,5	138.632	8,2	187.788	9,6	90	135
	Ukupno	1.462.770	100	1.687.459	100	1.966.008	100	115	117

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, usljed čega je došlo do povećanja iznosa vlasničkih vrijednosnih papira, odnosno portfolija vrijednosnih papira na nivou bankarskog sektora FBiH za 6,4 miliona KM

²³ Najveći dio, od cca. 95%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU

Sa 31.12.2021. godine, u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira (tabela 13), najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH²⁴ ukupne vrijednosti 625,3 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 346,1 milion KM.

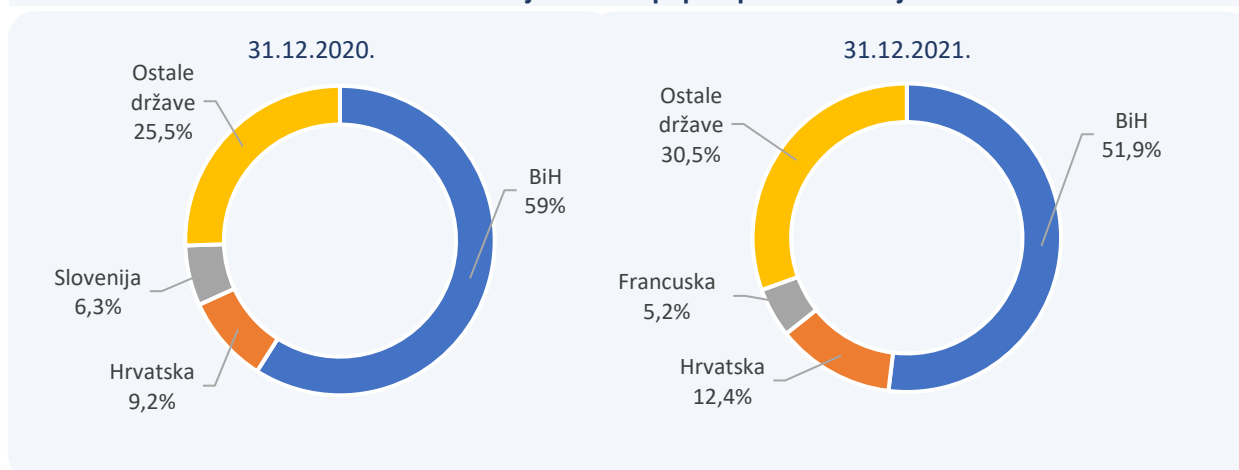
- 000 KM -

Tabela 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	532.147	72,6	699.554	71,5	625.252	64,4	131	89
1.1.	- Trezorski zapisi	18.921	2,6	100.007	10,2	34.986	3,6	529	35
1.2.	- Obveznice	513.226	70,0	599.547	61,3	590.266	60,8	117	98
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	201.089	27,4	278.325	28,5	346.095	35,6	138	124
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	41.759	4,3	0	0,0	-	-
2.2.	- Obveznice	201.089	27,4	236.566	24,2	346.095	35,6	118	146
	Ukupno	733.236	100	977.879	100	971.347	100	133	99

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira analizira prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), najveće učešće od 51,9% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska sa učešćem od 12,4%, Francuska 5,2% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

3.2.2. Obaveze

Sa 31.12.2021. godine učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka u odnosu na kraj 2020. godine, povećano je za 1,2 procentna poena (81,8%), dok je učešće kreditnih obaveza smanjeno za 0,3 procentna poena (3%).

Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 779,1 milion KM smanjene su za 32,8 miliona KM ili 4% u odnosu na kraj 2020. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinisani krediti u iznosu od 167,6 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3,7%.

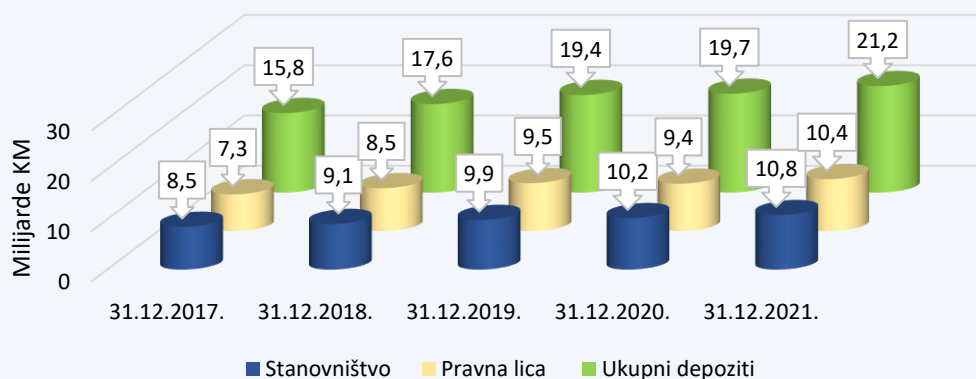
Depoziti na dan 31.12.2021. godine iznose 21,2 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2020. godine za 1,5 milijardi KM ili 7,8%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda,

²⁴ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

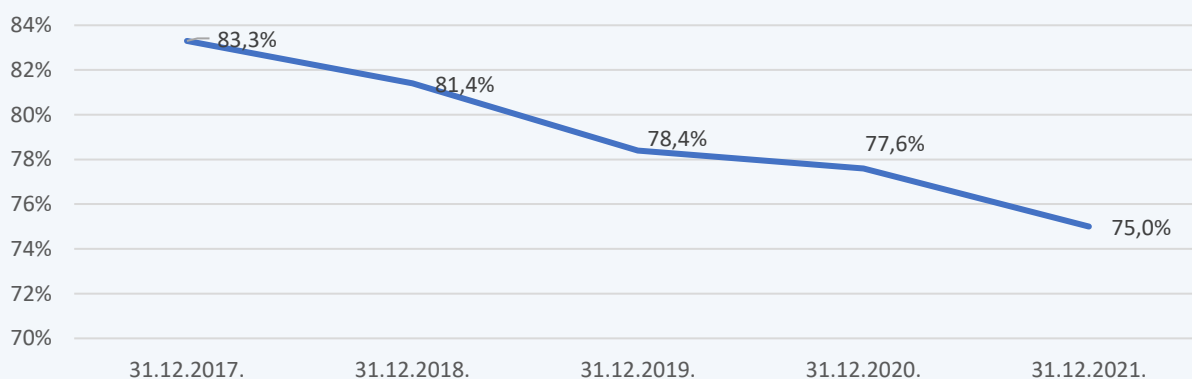
1,4 milijarde KM ili 6,5% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 14 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 14: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	104	116
2.	Javna preduzeća	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	88	111
3.	Privatna preduzeća i društva	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	117	116
4.	Bankarske institucije	1.208.613	6,2	568.484	2,9	348.047	1,6	47	61
5.	Nebankarske finans. institucije	803.516	4,1	848.319	4,3	829.534	3,9	106	98
6.	Stanovništvo	9.877.414	50,9	10.236.559	52,1	10.832.483	51,1	104	106
7.	Ostalo	479.404	2,5	534.027	2,7	562.120	2,7	111	105
	Ukupno	19.414.294	100	19.660.862	100	21.184.952	100	101	108

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 51,1% i njihovo učešće je smanjeno za jedan procentni poen u odnosu na kraj 2020. godine. Depoziti stanovništva na dan 31.12.2021. godine iznose 10,8 milijardi KM.

Rast depozita sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 363,5 miliona KM ili 16,3%, depozita javnih preduzeća za 165,6 miliona KM ili 11,4%, depozita privatnih preduzeća za 610,2 miliona KM ili 16,1%, depozita stanovništva za 595,9 miliona KM ili 5,8% i ostalih depozita za 28,1 milion KM ili 5,3%. Smanjenje depozita sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine zabilježeno je kod depozita bankarskih institucija za 220,4 miliona KM ili 38,8% i depozita nebankarskih finansijskih institucija za 18,8 miliona KM ili 2,2%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u sedam banaka u FBiH, tako da se 76,5% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2021. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2020. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 64,6% na 67,6% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 35,4% na 32,4%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 14,3 milijarde KM i povećani su za iznos od 1,6 milijardi KM ili 12,8% u odnosu na kraj 2020. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i smanjeni su za iznos od 100,1 milion KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 20,5 milijardi KM i imaju učešće od 96,6% (povećanje za 1,3 procentna poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,7 milijardi KM, što je 3,4% ukupnih depozita (smanjenje za 1,3 procentna poena).

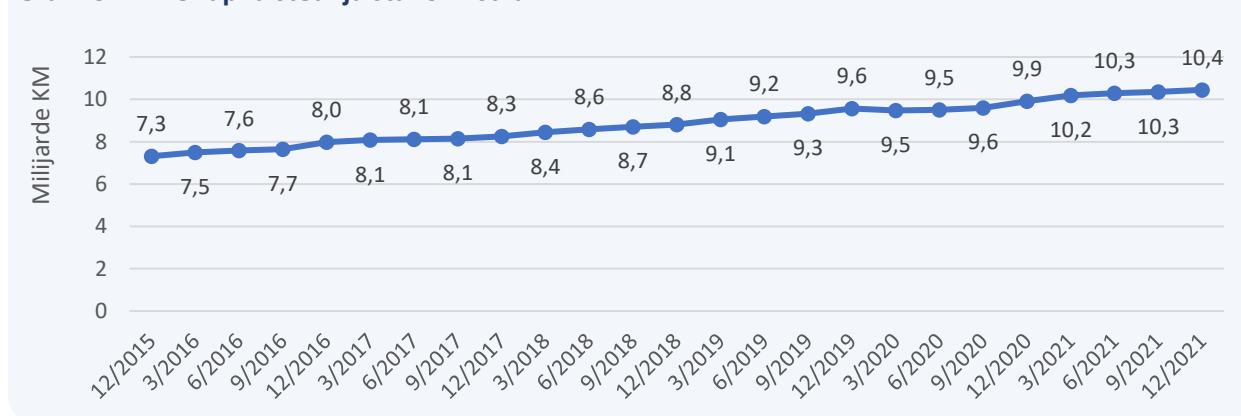
Dugogodišnji trend rasta štednih depozita (tabela 15 i grafikon 11), kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i sa 31.12.2021. godine. Štedni depoziti na dan 31.12.2021. godine iznose 10,4 milijarde KM i veći su za 533,6 miliona KM ili 5,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

Tabela 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	96.979	105.980	124.474	109	117
2.	Privatne	9.476.470	9.809.340	10.324.468	104	105
	Ukupno	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrisano je 53,5% štednje, dok četiri banke imaju pojedinačno učešće manje od 2%, što iznosi 4,1% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 53,4% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 46,6% u stranoj valuti.

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je rast kratkoročnih štednih depozita stanovništva za 613,4 miliona KM ili 10% (povećanje učešća za 2,8 procentnih poena), dok su smanjeni dugoročni štedni depoziti stanovništva za 79,8 miliona KM ili 2,1% (smanjenje učešća za 2,8 procentnih poena).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	109	110
2.	Dugoročni štedni	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	96	98
	Ukupno	9.573.449	100	9.915.320	100	10.448.942	100	104	105

Kreditni odobreni stanovništvu sa 31.12.2021. godine iznose 7,6 milijardi KM i povećani su za 4,6% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva bilježe rast od 5,8% i sa 31.12.2021. godine iznose 10,8 milijardi KM.

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.400.278	7.281.540	7.613.327	98	105
2.	Štednja stanovništva	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105
2.1.	Oročena štednja	4.280.620	4.089.390	3.976.925	96	97
2.2.	Štednja po viđenju	5.292.829	5.825.930	6.472.017	110	111
3.	Kreditni/Štednja	77%	73%	73%	-	-
4.	Depoziti stanovništva	9.877.414	10.236.559	10.832.483	104	106
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	75%	71%	70%	-	-

Sa 31.12.2021. godine prisutan je rast i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita, pri čemu je odnos kredita i štednje ostao na istom nivou u odnosu na kraj 2020. godine, dok odnos kredita i depozita stanovništva ima trend smanjenja kroz periode.

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31.12.2021. godine iznosio je 3,1 milijardu KM i ostvareno je povećanje istog za 42,1 milion KM ili za 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
1.1.	Osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.299.335	1.384.714	100	107
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-215	-214	-214	100	100
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	0	-2.192	-	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	403.027	343.453	393.494	85	115
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-36.302	-145.228	-118.241	400	81
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	32.434	29.151	10.368	90	36
1.1.1.8.	Ostale rezerve	970.088	1.000.959	1.014.269	103	101
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-57.589	-58.638	-61.626	102	105
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjanih za povezane poreske obaveze	-14	-34	-1.081	243	3179
1.1.1.11.	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital	-1.255	0	0	-	-
1.1.1.12.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.349	-8.300	-8.621	615	104
1.1.1.13.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-15.950	-16.266	-14.182	102	87
1.1.1.14.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-67.162	0	0	0	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	33.804	117.053	118.924	346	102
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	170.158	117.067	118.938	69	102
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	163.609	0	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	1.255	0	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-301.204	0	0	0	-

* Podaci za 2019. godinu su korigovani za 5,8 miliona KM obzirom da su kod jedne banke, u postupku revizije za 2020. godinu izvršene korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu, zbog promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 2,9 milijardi KM i povećan je za 154,3 miliona KM ili 5,7% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme, osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 2,7 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 152,5 miliona KM ili 5,9%, a dopunski kapital iznosi 118,9 miliona KM, sa ostvarenim povećanjem od 1,9 miliona KM ili 1,6% u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 95,8% (12/2020. godine 95,7%), dok dopunski kapital učestvuje sa 4,2% (12/2020. godine 4,3%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći uticaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 82,6 miliona KM,
- povećanje po osnovu dokapitalizacije u iznosu od 89,5 miliona KM,

- povećanje dobiti po osnovu odgođenih poreznih sredstava u iznosu od 1,3 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - značajno ulaganje u subjekte finansijskog sektora u iznosu od dva miliona KM,
- povećanje po osnovu korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke – odgođena porezna imovina u iznosu od 1,4 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke – nematerijalna imovina u iznosu od tri miliona KM i
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 19 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31.12.2021. godine (tabela 19) iznosi 14,5 milijardi KM.

- 000 KM -

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	13.088.785	87,1	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	98	103
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	237.686	1,6	119.065	0,8	152.789	1,1	50	128
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.705.834	11,3	1.150.236	8,2	1.147.271	7,9	67	100
Ukupan iznos izloženosti riziku		15.032.305	100	14.113.134	100	14.467.395	100	94	103

* Podaci korigovani usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH u tekućoj godini povećan je za 354,3 miliona KM ili 2,5% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 323,5 miliona KM ili 2,5%, iznos izloženosti za tržišni rizik povećan je za 33,7 miliona KM ili 28,3%, dok je kod izloženosti riziku za operativni rizik zabilježen pad od tri miliona KM ili 0,3%. Na kraju 2021. godine pet banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, isto kao i na kraju 2020. godine. Značajno povećanje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 31.12.2021. godine, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 91%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti ostalo je na istom nivou, dok je učešće izloženosti za operativni rizik smanjeno za 0,3 procentna poena, koliko je povećano učešće izloženosti za tržišni rizik. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (4,6 milijardi KM ili 34,8%), zatim izloženost prema privrednim društvima (3,4 milijarde KM ili 25,8%), te izloženost osigurana nekretninama (3,2 milijarde KM ili 24,4%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

Tabela 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala

R. br.	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	17,7%	18,3%	18,9%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.647.657	1.628.872	1.757.430
3.	Stopa osnovnog kapitala	17,7%	18,3%	18,9%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.309.430	1.311.327	1.431.916
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,9%	19,1%	19,7%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	892.267	1.004.986	1.116.816

* Podaci korigovani usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, ali nisu imali uticaja na iskazane stope kapitala

Stopa regulatornog kapitala na dan 31.12.2021. godine iznosi 19,7% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2020. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 0,6 procentnih poena, koliko su povećane i stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

Tabela 21: Stopa finansijske poluge

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
		3	4	5
1	2			
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	25.208.367	25.523.184	27.111.043
2.	Osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978
	Stopa finansijske poluge	10,6%	10,1%	10,1%

* Podaci korigovani usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2021. godine iznosi 10,1%, koliko je iznosila i na kraju 2020. godine.

3.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka²⁵ definisana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 01.01.2020. godine. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

²⁵ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

- 000 KM -

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL

R. br.	O p i s	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	7.796.241	7.696	0,1	7.693.909	9.887	0,1	8.343.998	11.218	0,1
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	15.417.105	1.150.848	7,5	15.460.513	1.136.925	7,4	16.160.753	1.119.190	6,9
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.325.084*	0	0,0	1.552.559	0	0,0	1.781.852	0	0,0
4.	Ostala finansijska potraživanja	224.665	36.030	16,0	258.027	33.250	12,9	187.605	21.971	11,7
I Ukupno bilansna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4
5.	Izdane garancije	1.350.083	21.488	1,6	1.373.899	24.965	1,8	1.428.082	24.875	1,7
6.	Nepokriveni akreditivi	48.255	554	1,1	39.203	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.058.199	19.685	1,0	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	54.122	310	0,6	8.274	26	0,3	263.064	2.563	1,0
II Ukupno vanbilansne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0

* Podatak korigovan za 6,4 miliona KM, usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupna izloženost banaka na dan 31.12.2021. godine iznosi 30,4 milijarde KM, od čega se 26,5 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na vanbilansne stavke.

U 2021. godini zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2020. godine za iznos od 1,5 milijardi KM ili 6%, a nastao je kao neto efekat povećanja novčanih sredstava i plasmana za 650,1 milion KM, finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku (700,2 miliona KM) i po fer vrijednosti (229,3 miliona KM), a smanjenja ostalih finansijskih potraživanja za 70,4 miliona KM (značajnije smanjenje kod jedne banke).

U istom periodu zabilježeno je povećanje vanbilansnih stavki za 30,2 miliona KM ili 0,8%. Povećanje je zabilježeno na poziciji izdatih garancija (54,1 milion KM), nepokrivenih akreditiva (1,4 miliona KM) i ostalih potencijalnih obaveza banke (254,8 miliona KM), dok je smanjenje zabilježeno na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (280,1 milion KM).

Rast na poziciji ostalih potencijalnih obaveza banke rezultat je isključivo izvještajnog prepozicioniranja odobrenih neiskorištenih kredita koji imaju određene elemente opozivosti, a za koje je banka izvršila rezervisanja za potencijalne obaveze (jedna banka), a isti su ranije iskazivani na poziciji „neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti“.

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Nivo kreditnog rizika 1	21.793.866*	123.558	0,6	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.312	0,7
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.652.439	113.839	6,9	1.645.274	204.681	12,4	1.387.627	161.999	11,7
3.	Nivo kreditnog rizika 3	1.316.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	824.068	77,9
I Ukupno bilansna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4
4.	Nivo kreditnog rizika 1	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6	3.603.792	20.660	0,6
5.	Nivo kreditnog rizika 2	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8	309.101	25.536	8,3
6.	Nivo kreditnog rizika 3	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4	7.086	3.485	49,2
II Ukupno vanbilansne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0

* Podatak korigovan za 6,4 miliona KM, usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2021. godine iznosi 24 milijarde KM i čini 90,8% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 1,7 milijardi KM ili za 7,7%. Povećanje je najvećim dijelom ostvareno kao neto efekat: povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 842,2 miliona KM, finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 230,7 miliona KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortizovanom trošku za 54,2 miliona KM, novčanih sredstava na računu kod CBBiH u iznosu od 791,8 miliona KM, gotovine za 258,6 miliona KM, a smanjenja novčanih sredstava kod banaka i plasmana bankama za 407,9 miliona KM i ostalih finansijskih potraživanja za 50,8 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,4 milijarde KM i čini 5,2% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2020. godine ista je manja za 257,6 miliona KM ili 15,7%. Smanjenje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica smanjenja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 245,4 miliona KM i ostalih finansijskih potraživanja za 8,6 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,1 milijardu KM i čini 4% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 39,6 miliona KM ili 3,9%, a posljedica je najvećim dijelom povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 49,6 miliona KM i smanjenja ostalih finansijskih potraživanja za 11,1 milion KM.

U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost smanjen je za 13,2 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 2 za 42,7 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 3 povećan za 28,2 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 procentni poen, u nivou kreditnog rizika 2 za 0,7 procentnih poena, a u nivou kreditnog rizika 3 za 0,3 procentna poena. Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 4,4%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 4,7%.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2021. godine iznosi 3,6 milijardi KM i čini 91,9% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 309,1 milion KM ili 7,9% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 7,1 milion KM ili 0,2% ukupne vanbilansne izloženosti.

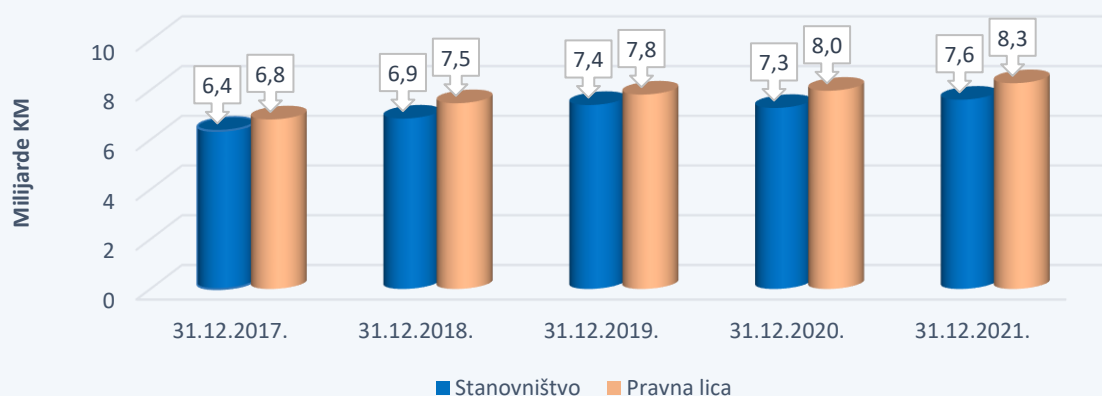
Ukupna pokrivenost ECL-om vanbilansnih izloženosti iznosi 1,3% i za 0,2 procentna poena je manja u odnosu na kraj prethodne godine. Smanjenje stope pokrivenosti za 6,2 procentna poena zabilježeno je kod nivoa kreditnog rizika 3, kod nivoa kreditnog rizika 1 stopa pokrivenosti je na istom nivou, dok je za nivo kreditnog rizika 2 došlo do povećanja za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

FBA očekuje od banaka da rizične izloženosti budu adekvatno pokrivena ECL-om u skladu sa najboljim procjenama kreditnog rizika. Banke, u uslovima nestabilnog ekonomskog okruženja, trebaju procjenjivati buduće otplatne kapacitete klijenata i pravovremeno formirati ECL (cjeloživotni gubici) kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekat naglog rasta iznosa ECL-a u budućem periodu (engl. cliffing effect), obzirom na neizvjesnost dinamike oporavka privrede od pandemije.

Na dan 31.12.2021. godine krediti iznose 15,9 milijardi KM i isti su veći za 636,2 miliona KM ili za 4,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu kredita najveću stopu rasta imali su krediti bankarskim institucijama (145,2 miliona KM ili 22,8% ukupno ostvarenog kreditnog rasta). Rast kredita bankarskim institucijama u iznosu od 98 miliona KM odnosi se na rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, a koji su uključeni u kreditni portfolio. Ukoliko bi se isključio pomenuti rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija od 3,5%.

Kreditni stanovništvu iznose 7,6 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 47,9%, i u odnosu na kraj 2020. godine povećani su za 331,8 miliona KM ili za 4,6%. Krediti pravnim licima iznose 8,3 milijarde KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 52,1%, i u odnosu na kraj 2020. godine ostvarili su povećanje od 304,4 miliona KM ili 3,8% (grafikon 12). Ukoliko se isključi rast kratkoročne izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 2,6%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	189.360	1,2	199.032	1,3	223.252	1,4	105	112
2.	Javna preduzeća	359.635	2,4	395.157	2,6	406.525	2,6	110	103
3.	Privatna preduzeća i društva	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	6.616.260	41,6	94	102
4.	Bankarske institucije	247.501	1,6	772.554	5,1	917.784	5,8	312	119
5.	Nebankarske fin. institucije	86.902	0,6	83.921	0,6	91.038	0,6	97	108
6.	Građani	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	98	105
7.	Ostalo	14.341	0,1	22.125	0,1	22.635	0,1	154	102
	Ukupno	15.220.759	100	15.254.651	100	15.890.821	100	100	104

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2020.			31.12.2021.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.732	193.928	372	4.481	218.670	101	95	113	27
2.	Javna preduzeća	40.618	342.373	12.166	53.308	349.648	3.569	131	102	29
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.301.850	3.782.059	416.413	2.305.243	3.836.967	474.050	100	101	114
4.	Bankarske institucije	772.554	0	0	917.783	0	1	119	-	-
5.	Nebankarske fin. institucije	18.777	65.113	31	32.401	58.615	22	173	90	71
6.	Građani	400.340	6.655.109	226.091	389.772	6.977.461	246.094	97	105	109
7.	Ostalo	6.476	15.426	223	6.412	15.835	388	99	103	174
	Ukupno	3.545.347	11.054.008	655.296	3.709.400	11.457.196	724.225	105	104	111

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 164,1 milion KM ili 4,6% (najvećim dijelom usljed povećanja kratkoročnih izloženosti niskog rizika), a dugoročni krediti za 403,2 miliona KM ili 3,6%. Dospjela potraživanja iznose 724,2 miliona KM i veća su za 68,9 miliona KM ili 10,5% u odnosu na kraj 2020. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 52,9% ili 8,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 40,8% ili 6,5 milijardi KM (EUR: 6,5 milijardi KM ili 99,9%, CHF: 4,5 miliona KM ili 0,1%), a najmanje učešće od 6,3% ili jednu milijardu KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 98,4%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 26: Krediti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Krediti pravna lica										
1.	Nivo kreditnog rizika 1	6.146.371	51.146	0,8	6.272.170	78.817	1,3	6.770.320	66.945	1,0
2.	Nivo kreditnog rizika 2	904.039	55.829	6,2	1.157.194	141.218	12,2	925.089	116.184	12,6
3.	Nivo kreditnog rizika 3	770.071	516.128	67,0	543.747	421.893	77,6	582.085	435.691	74,9
Ukupno I		7.820.481	623.103	8,0	7.973.111	641.928	8,1	8.277.494	618.820	7,5
II Krediti stanovništvo										
4.	Nivo kreditnog rizika 1	6.451.878	59.562	0,9	6.395.495	84.591	1,3	6.748.669	82.526	1,2
5.	Nivo kreditnog rizika 2	471.019	57.081	12,1	446.971	58.801	13,2	425.538	43.166	10,1
6.	Nivo kreditnog rizika 3	477.381	381.194	79,9	439.074	341.856	77,9	439.120	355.436	80,9
Ukupno II		7.400.278	497.837	6,7	7.281.540	485.248	6,7	7.613.327	481.128	6,3
Ukupno krediti										
7.	Nivo kreditnog rizika 1	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	13.518.989	149.471	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.375.058	112.910	8,2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	159.350	11,8
9.	Nivo kreditnog rizika 3	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	1.021.205	791.127	77,5
Ukupno krediti (I+II)		15.220.759	1.120.940	7,4	15.254.651	1.127.176	7,4	15.890.821	1.099.948	6,9

Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2021. godine iznosi 13,5 milijardi KM i čini 85,1% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2020. godine povećan za 851,3 miliona KM ili za 6,7%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (za pravna lica 1%, a za stanovništvo 1,2%) i manja je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2020. godine.

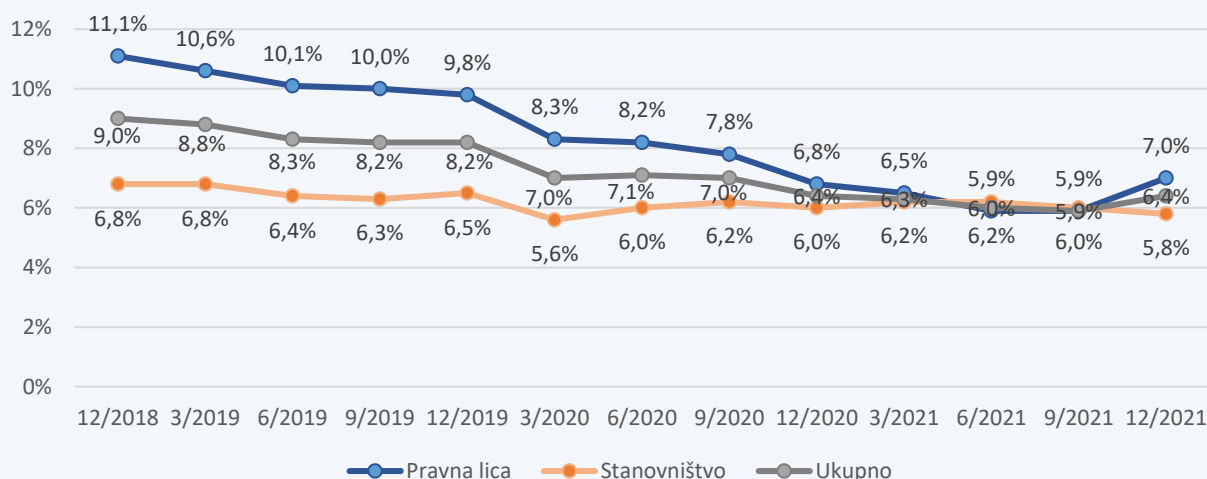
Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,4 milijarde KM i čini 8,5% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2020. godine isti je manji za 253,5 miliona KM ili 15,8%, pri čemu se samo na jednu banku odnosi 53,1% smanjenja. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,8% (pravna lica 12,6%, stanovništvo 10,1%) i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 0,7 procentnih poena.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31.12.2021. godine iznosi jednu milijardu KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfolija, koliko je i na kraju prethodne godine iznosila stopa NPL-a. Povećanje istog za 38,4 miliona KM ili 3,9% u odnosu na kraj 2020. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 309,4 miliona KM, oporavka u iznosu od 41,9 miliona KM, naplate u iznosu od 135,4 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 86,8 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 6,9 miliona KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 77,5% (pravna lica 74,9%, a stanovništvo 80,9%) i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 0,2 procentna poena.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 582,1 milion KM ili 7%, što je za 0,2 procentna poena više nego na kraju 2020. godine. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika, stopa NPL-a kod pravnih lica bi iznosila 7,8%. Za sektor stanovništva NPL iznosi 439,1 milion KM ili 5,8% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2020. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Grafikon 13: Učešće NPL-a u kreditima

Ukupna stopa NPL-a računa se kao odnos NPL-a i ukupnog kreditnog portfolija. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika stopa NPL-a bi bila veća.

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni trgovini (2,8 milijardi KM ili 33,3% kredita pravnih lica, odnosno 17,3% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačkoj industriji (1,9 milijardi KM ili 23,1% kredita pravnih lica, odnosno 12% ukupnih kredita), te finansijskoj djelatnosti (1,1 milijarda KM ili 12,9% kredita pravnih lica, odnosno 6,7% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 5,5%, kod prerađivačke industrije je 13,6%, dok kod finansijske djelatnosti nema NPL-a. Kod kredita odobrenih ostalim pravnim licima, najveće učešće NPL-a na kraju 2021. godine prisutno je kod kredita odobrenih obrazovanju (26,4%), poljoprivredi (24,6%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (11%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (šest milijardi KM ili 78,6% kredita stanovništvu, odnosno 37,6% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,5 milijardi KM ili 20,3% kredita stanovništvu, odnosno 9,7% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 6,6%, dok je kod stambenih kredita 2,4%. Visoko učešće kredita za opću potrošnju u kreditnom portfoliju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

U tabeli 27 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	4,7	3,5	3,5
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	72,6	78,1	77,7
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,4	4,3	4,0
4.	Stopa NPL	8,2	6,4	6,4
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	71,9	77,7	77,5
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	7,4	6,9
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	-0,3	0,7	0,8
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	30,9	25,7	26,2
9.	Neto NPL/Osnovni kapital	13,2	8,5	8,4
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	6,2	4,2	4,6

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na uporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

Mjere koje je FBA propisala u periodu pandemije imaju za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka privrede, a što će rezultirati i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfoliju u narednom periodu. Rast NPL-a je očekivan, ali može zavistiti i od efikasnosti drugih mjera koje imaju za cilj oporavak ekonomskih aktivnosti.

Zaključno sa krajem 2021. godine, 259,3 miliona KM ili 1,6% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Ukupan iznos kreditnog portfolija pravnih lica koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 248,3 miliona KM ili 3% kreditnog portfolija pravnih lica, dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 11 miliona KM ili 0,1% kreditnog portfolija stanovništva.

3.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka najznačajnije utiče kvalitet aktive. Također, pokazatelj profitabilnosti može biti pod uticajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, kvalitet i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 293,6 miliona KM, što je za 119,3 miliona KM više u odnosu na prethodnu godinu, kada je pandemija značajnije uticala na profitabilnost banaka (tabela 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan finansijski rezultat za 2021. godinu.

- 000 KM -

R. br.	O p i s	01.01. - 31.12.2019.		01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	275.448	14	187.335	13	293.560	14
2.	Gubitak	1.559	1	13.070	2	0	0
	Ukupno	273.889	15	174.265	15	293.560	14

U Prilogu 6. prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01.-31.12.2021. godine, po šemi FBA, sa uporednim podacima za isti izvještajni period 2020. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u 2021. godini na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1,2 milijarde KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 53,6 miliona KM ili za 4,6% (tabela 29).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatnosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.773	0,2	796	0,1	29
2.	Kredit i poslovi lizinga	624.578	53,6	611.388	50,2	98
3.	Ostali prihodi od kamata	71.457	6,1	76.275	6,3	107
	Ukupno I	698.808	60,0	688.459	56,5	99
II Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	341.222	29,3	388.320	31,9	114
5.	Prihodi iz posl. sa devizama	54.201	4,7	70.514	5,8	130
6.	Ostali operativni prihodi	71.055	6,1	71.554	5,9	101
	Ukupno II	466.478	40,0	530.388	43,5	114
	Ukupni prihodi (I+II)	1.165.286	100	1.218.847	100	105

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 56,5%, dok operativni prihodi učestvuju sa 43,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do smanjenja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 3,5 procentnih poena, koliko iznosi povećanje učešća operativnih prihoda. Ukupni kamatni i slični prihodi su u posmatranom periodu zabilježili smanjenje od 10,3 miliona KM ili 1,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 3,4 procentna poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivi za 1,1 procentni poen (sa 62,5% na 61,4%), dok je prosječna ponderisana NKS na kredite povećana sa 3,16% na 3,21% (za 0,05 procentnih poena).

U 2021. godini kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija smanjeni su za dva miliona KM ili 71,3% u odnosu na prethodnu godinu. U istom periodu, učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH povećano je sa 15,6% na 16,1% (za 0,5 procentnih poena).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na pozicijama kamatnih prihoda od plasmana drugim bankama za 2%, od vrijednosnih papira koji se drže do dospijeca za 19,9% i ostalih prihoda za 6,1%.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (61,2%), iako krediti stanovništvu čine 47,9% ukupnog kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderisane NKS, koja za stanovništvo iznosi 5,17%, a za privredu 2,45%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih preduzeća odnosi se 29,2%, od vladinih institucija 5%, a od javnih preduzeća 1,6%.

Ukupni operativni prihodi su u posmatranom periodu zabilježili povećanje od 63,9 miliona KM ili 13,7%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 47,1 milion KM ili 13,8%. Prihodi iz poslovanja sa devizama ostvarili su najveću stopu rasta od 30,1%, odnosno veći su za 16,3 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u 2021. godini iznose 891,8 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 86,3 miliona KM ili 8,8% (tabela 30).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.- 31.12.2020.		01.01.- 31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	90.219	9,2	75.580	8,5	84
2.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	8.018	0,8	6.782	0,8	85
3.	Ostali rashodi od kamata	31.990	3,3	37.836	4,2	118
Ukupno I		130.227	13,3	120.198	13,5	92
II Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	182.004	18,6	75.703	8,5	42
5.	Troškovi plata i doprinosa	257.639	26,3	259.673	29,1	101
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	164.192	16,8	173.442	19,4	106
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	13,9	155.890	17,5	115
8.	Ostali operativni troškovi	108.112	11,1	106.864	12,0	99
Ukupno II		847.809	86,7	771.572	86,5	91
Ukupni rashodi (I+II)		978.036	100	891.770	100	91

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 86,5%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće rashoda od kamata za 0,2 procentna poena, za koliko je smanjeno učešće nekamatnih rashoda.

U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi smanjeni su za 10 miliona KM ili 7,7%, što je rezultat smanjenja kamatnih rashoda po depozitima, koji su smanjeni za 14,6 miliona KM ili 16,2%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor finansiranja bankarskog sektora u FBiH. Depozitni potencijal na kraju 2021. godine iznosi 21,2 milijarde KM i veći je za 1,5 milijardi KM u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosio 19,7 milijardi KM.

Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 31.12.2021. godine učestvuju sa 66,5% i smanjeno im je učešće, obzirom da su na kraju 2020. godine učestvovali sa 69,3%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja učešća kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne ponderisane NKS za depozite, sa 0,70%, koliko je iznosila na kraju prethodne godine, na 0,48% koliko iznosi na kraju 2021. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u posmatranom periodu smanjeni su za 1,2 miliona KM ili za 15,4%, dok je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 32,8 miliona KM ili 4%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u posmatranom periodu za 5,8 miliona KM ili 18,3%, najvećim dijelom po osnovu povećanja rashoda po osnovu negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve i na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH (povećanje za 4,2 miliona KM ili 39%) i negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka (povećanje za 1,4 miliona KM ili 18,2%).

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u posmatranom periodu, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 76,3 miliona KM ili 9%, pri čemu se najznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravki vrijednosti, rezervisanja po potencijalnim obavezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja za 106,3 miliona KM ili 58,4%, a povećanje troškova poslovnog prostora i amortizacije za 9,2 miliona KM ili 5,6%, ostalih poslovnih i direktnih troškova za 20 miliona KM ili 14,7% i troškova plata za dva miliona KM ili 0,8%. Tri banke nisu imale troškove ispravki vrijednosti u ovoj godini, a samo tri banke imale su veće troškove ispravke vrijednosti u ovoj godini u odnosu na prethodnu. Od ukupnog smanjenja troškova ispravki vrijednosti u posmatranom periodu, 56,9 miliona KM ili 53,5% odnosi se na dvije banke. Smanjenje ispravki vrijednosti kod istih posljedica je značajnije naplate NPL-a, kao i činjenice da je u prethodnoj godini došlo do značajnog uvećanja ispravki vrijednosti po osnovu konzervativnijih pretpostavki makroekonomskog modela, te primjene holističkog pristupa MSFI 9 (post model adjustment - PMA) za više klijenata kod kojih je usljed pandemije prepoznat dodatni rizik, dok su u 2021. godini makroekonomske prognoze povoljnije, te je kod određenih klijenata došlo do poboljšanja internog rejtinga, odnosno deaktivacije PMA što je rezultiralo smanjenjem ispravki vrijednosti.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 31 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	273.889	174.265	293.560
2.	Prosječna neto aktiva	23.250.003	23.842.663	24.808.854
3.	Prosječni ukupni kapital	3.111.657	2.996.296	3.166.005
4.	Ukupan prihod	1.070.879	1.035.059	1.098.649
5.	Neto kamatni prihod	603.064	568.581	568.261
6.	Operativni prihodi	467.815	466.478	530.388
7.	Operativni rashodi	534.764	529.943	539.979
8.	Poslovni i direktni rashodi	217.301	317.866	231.593
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	139.986	135.862	155.890
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,2	0,7	1,2
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,8	5,8	9,3
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	4,6	4,3	4,4
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,6	2,4	2,3
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,7	2,5	2,5
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjeno za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	57,5	58,9	57,3

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 320 hiljada KM, pri čemu je zabilježeno značajnije smanjenje njegovog učešća u ukupnom prihodu, sa 54,9% na 51,7%.

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital bilježe rastući trend u odnosu na prethodnu godinu, dok su ostali pokazatelji profitabilnosti uglavnom na istom nivou, osim CIR-a, koji je poboljšan.

3.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa propisanom metodologijom²⁶. FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava ponderisane prosječne NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

²⁶ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita u 2021. godini, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,13 procentnih poena (sa 5,31% na 5,18%), dok je za kratkoročne kredite smanjena za 0,08 procentnih poena (sa 2,53% na 2,45%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi smanjena je za 0,05 procentnih poena (sa 2,76% na 2,71%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu smanjena je za 0,54 procentna poena (sa 7,04% na 6,50%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,38 procentnih poena (sa 3,35% na 2,97%).

Iako su pojedinačne ponderisane EKS smanjene u odnosu na prethodnu godinu, ukupna prosječna ponderisana EKS na kredite odobrene u 2021. godini je povećana za 0,11 procentnih poena i iznosi 3,78%. Razlog navedenog je promjena ročne strukture novoodobrenih kredita, obzirom da je došlo do smanjenja učešća kratkoročnih kredita u novoodobrenim za 7,7 procentnih poena u odnosu na 2020. godinu, koji se odobravaju po nižim kamatnim stopama, a za koliko se povećalo učešće dugoročnih kredita, sa primjenjenim većim kamatnim stopama.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH prikupljene u 2021. godini iznosi 0,48% i u odnosu na 2020. godinu, kada je iznosila 0,70%, smanjena je za 0,22 procentna poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je smanjenje za 0,13 procentnih poena (sa 0,34% na 0,21%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,30 procentnih poena (sa 1,05% na 0,75%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita u 2021. godini, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede smanjena je za 0,15 procentnih poena (sa 0,90% na 0,75%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva smanjena je za 0,31 procentni poen (sa 0,90% na 0,59%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora smanjena za 0,18 procentnih poena (sa 0,44% na 0,26%).

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 32: LCR						
R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
1	2	3	4	5	(4/3)	(5/4)
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121
2.	Neto likvidnosni odlivi	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145
	LCR	290%	268%	222%	92	83

Sa 31.12.2021. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 222% i sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 33:

- 000 KM -

Tabela 33: Zaštitni sloj likvidnosti

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina nivoa 1	4.714.414	5.844.033	7.059.357	124	121
1.1.	Gotovina	1.004.447	1.267.715	1.526.321	126	120
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.322.240	2.467.371	3.095.846	106	125
1.3.	Imovina centralne vlade	645.804	1.112.172	1.401.508	172	126
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	733.801	981.701	1.011.738	134	103
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	8.122	15.074	23.944	186	159
2.	Likvidna imovina nivoa 2	13.040	5.346	5.346	41	100
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	3.027	0	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	10.013	5.346	5.346	53	100
	Ukupno (1+2)	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 7,1 milijardu KM i bilježi povećanje od 1,2 milijarde KM ili 20,8% u odnosu na kraj prethodne godine. Kod svih banaka, osim jedne, zaštitni sloj likvidnosti je veći u odnosu na kraj 2020. godine, a najveće povećanje zabilježeno je kod jedne banke i iznosi 29,1% ukupnog povećanja. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti, likvidna imovina nivoa 1 učestvuje sa 99,9%, koliko je iznosilo njeno učešće i na kraju prethodne godine. U okviru likvidne imovine nivoa 1 najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 43,9%, zatim gotovina sa 21,6%, te imovina centralnih vlada sa 19,9%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 34:

- 000 KM -

Tabela 34: Neto likvidnosni odlivi

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odlivi	3.890.270	4.875.334	5.576.106	125	114
2.	Ukupni prilivi	2.723.567	2.716.263	2.399.268	100	88
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.261.849	2.688.692	2.399.268	119	89
4.	Neto likvidnosni odlivi (1-3)	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva na dan 31.12.2021. godine, kod svih banaka su odlivi umanjeni za iznos ukupnih priliva, obzirom da su isti manji od 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji na dan 31.12.2021. godine iznose 23,5 milijardi KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (9,8 milijardi ili 41,7% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi pet milijardi KM ili 50,7% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (7,7 milijardi KM ili 32,7% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (3,1 milijarda KM ili 13,3% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 2,4 milijarde KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (1,3 milijarde KM ili 55,6% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (708,1 milion KM ili 29,5% ukupnih priliva) na koje je također primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 224,4 miliona KM ili 9,4% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 35:

- 000 KM -

R. br.	Depoziti	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	116	114
2.	7-90 dana	855.191	4,4	989.184	5,0	986.253	4,7	116	100
3.	91 dan do jedne g.	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	68	100
I Ukupno kratkoročni		15.227.322	78,5	16.091.415	81,8	17.899.661	84,5	106	111
4.	Do 5 godina	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	85	94
5.	Preko 5 godina	203.329	1,0	181.375	0,9	111.107	0,5	89	61
II Ukupno dugoročni		4.186.972	21,5	3.569.447	18,2	3.285.291	15,5	85	92
Ukupno (I + II)		19.414.294	100	19.660.862	100	21.184.952	100	101	108

Sa 31.12.2021. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 84,5% u ukupnim depozitima, a dugoročni 15,5%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 2,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2020. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,8 milijardi KM ili 11,2%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 284,2 miliona KM ili 8%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 213,9 miliona KM ili 6,3%), a i kod depozita preko pet godina (za 70,3 miliona KM ili 38,7%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (96,6%).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 36:

- % -

R. br.	Pokazatelj	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²⁷ /neto aktiva	31,9	31,3	31,9
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obaveze	49,2	45,9	44,6
3.	Kratkoročne fin. obaveze/ukupne fin. obaveze	75,4	78,9	82,3
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	75,1	74,5	72,3
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁸	74,4	73,8	71,8

U odnosu na kraj 2020. godine, povećano je učešće likvidnih sredstava u neto aktivi i kratkoročnih finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama, a smanjen je odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih finansijskih obaveza. Pokazatelj „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježi poboljšanje i u zoni je zadovoljavajućeg.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora.

²⁷ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁸ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. Obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu sa propisanim limitima.

U tabeli 37 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 37: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana						
R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
1	2	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
		3	4	5	6	7
I 1-30 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	10.586.283	10.981.471	11.876.470	104	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	11.624.766	13.510.009	15.288.271	116	113
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.038.483	-2.528.538	-3.411.801	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	91,1%	81,3%	77,7%		
b)	Propisani minimum %	85,0%	65,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		6,1%	16,3%	12,7%		
II 1-90 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	11.648.306	12.065.528	13.050.687	104	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	12.367.913	14.303.357	16.112.291	116	113
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-719.607	-2.237.829	-3.061.604	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	94,2%	84,4%	81,0%		
b)	Propisani minimum %	80,0%	60,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		14,2%	24,4%	21,0%		
III 1-180 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	12.992.018	13.257.364	14.327.360	102	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	13.550.664	15.167.836	16.976.401	112	112
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-558.646	-1.910.472	-2.649.041	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	95,9%	87,4%	84,4%		
b)	Propisani minimum %	75,0%	55,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		20,9%	32,4%	29,4%		

* Podaci korigovani usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Na dan 31.12.2021. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma: u prvom intervalu za 12,7%, u drugom za 21% i u trećem intervalu za 29,4%.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utiču na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju 2021. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata pandemije na privredu.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke,

propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 31.12.2021. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose četiri milijarde KM, sa učešćem od 15,5% (na kraju 2020. godine 3,9 milijardi KM ili 16%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 7,9 milijardi KM ili 30,4% (na kraju 2020. godine osam milijardi KM, uz učešće od 32,9%).

U tabeli 38 daje se struktura finansijske aktive i finansijskih obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

Tabela 38: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno)											
R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
1	2	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
I Aktiva u bilansu stanja											
1.	Novčana sredstva	1.405	14,5	1.950	18,8	952	10,1	1.513	14,9	68	78
2.	Kredit	826	8,5	826	7,9	965	10,3	981	9,7	117	119
3.	Kredit sa val. kl.	6.321	65,4	6.323	60,8	5.938	63,1	5.938	58,4	94	94
4.	Ostalo	929	9,6	1.117	10,7	1.345	14,3	1.525	15,0	145	137
5.	Ostala fin. akt. sa val. kl.	190	2,0	190	1,8	203	2,2	203	2,0	107	107
Ukupno I (1+2+3+4+5)		9.671	100	10.406	100	9.403	100	10.160	100	97	98
6.	Depoziti	6.221	72,5	6.965	74,6	6.135	72,0	6.865	74,2	99	99
7.	Uzeti kredit	809	9,4	809	8,7	778	9,1	778	8,4	96	96
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.319	15,4	1.319	14,1	1.384	16,2	1.384	14,9	105	105
9.	Ostalo	230	2,7	244	2,6	216	2,6	229	2,5	94	94
Ukupno II (6+7+8+9)		8.579	100	9.337	100	8.513	100	9.256	100	99	99
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Aktiva	26		61		1		7		4	11
11.	Pasiva	1.025		1.034		763		780		74	75
IV Pozicija											
Duga (iznos)		93		96		128		131		138	136
%		3,4%		3,6%		4,5%		4,6%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dozvoljene		36,6%		36,4%		35,5%		35,4%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sektora FX riziku na kraju 2021. godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 31.12.2021. godine dugu deviznu poziciju imalo je osam banaka, a šest banaka kratku poziciju. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 4,6% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 35,4 procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 4,5%, što je za 35,5 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi²⁹ dominantno je učešće EUR od 81,2% (31.12.2020. godine 81,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 102,7 miliona KM ili 3,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Učešće EUR-a u finansijskim obavezama je 90,6% (31.12.2020. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2020. godine smanjeno je za 131,5 miliona KM ili 1,8%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u finansijskoj aktivi i finansijskim obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospijea, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 39 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	50.538	62.655	78.394	124	125
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	44.861	29.563	26.564	66	90
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	0	168	339	-	202
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-4.193	-5.710	-3.804	136	67
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	91.206	86.676	101.493	95	117
6.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,4%	3,2%	3,6%	95	111

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2021. godine iznosi 3,6%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine.

²⁹ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne aktive i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke³⁰ i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuirano praćenje SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom i postupanju banaka po istima, sa posebnim fokusom na praćenje kvaliteta aktive banaka nakon isteka posebnih mjera;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranaata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- priprema za provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u 2023. godini u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga i
- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana

³⁰ „Službene novine Federacije BiH“, broj 94/21

predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu negativne posljedice izazvane pandemijom, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila sa ciljem oporavka od negativnih posljedica pandemije, na način da:
 - podrže oporavak privrede i stimuliraju kreditni rast kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
 - zajednički djeluju u cilju iznalaženja odgovarajućih modaliteta za klijente pogođene pandemijom;
 - posebno prate kvalitet portfolija pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravovremeno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekat naglog rasta ECL-a u budućem periodu;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci³¹;
- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvještavanja o NSFR-u od 31.12.2021. godine, te ispunjavanje zahtjeva istog od 31.12.2022. godine;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- ograničen, opravdan ili razuman rast naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga i
- pojačano praćenje rizika i efekata koje se prenose na tržišta izvan BiH, a koje potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika.

³¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR
63

LIZING SEKTOR
73

FAKTORING POSLOVI
81

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, lizing društva i faktoring poslovanje) sa 31.12.2021. godine čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Aktivan broj izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19" sa 31.12.2021. godine je 4.150 i iznosi 34,9 miliona KM ili 4,1% ukupnog kreditnog portfolija. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 26,6 miliona KM ili 4,6% ukupnog kreditnog portfolija stanovništva, dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 8,3 miliona KM ili 3% ukupnog portfolija pravnih lica.

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.12.2021. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2020. godine, broj MKO je smanjen obzirom da je jednoj MKF u drugom kvartalu 2021. godine oduzeta dozvola za rad.

Sa 31.12.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 362 organizaciona dijela, dok pet MKD koja imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 59 organizacionih dijelova.

U Prilogu 8. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 31.12.2021. godine imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31.12.2021. godine zaposleno je ukupno 1.398 radnika, što je za četiri radnika ili 0,3% više u odnosu na stanje sa 31.12.2020. godine (tabela 40). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.146 radnika ili 82%, a u MKD ukupno 252 radnika ili 18%.

Tabela 40: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	743	53,3	739	52,9	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	104	7,5	111	7,9	107
3.	Srednja stručna sprema - SSS	536	38,4	538	38,5	100
4.	Ostali	11	0,8	10	0,7	91
	Ukupno	1.394	100	1.398	100	100

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine, zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 496,1 hiljadu KM, što je za 5,1% više u odnosu na 31.12.2020. godine.

4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 693,5 miliona KM i za 35,4 miliona KM ili 5,4% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2020. godine. Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima pet MKF i jedno MKD sa aktivom u iznosu od 639,3 miliona KM ili 92,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U prilogima 9. i 10. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31.12.2021. godine.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine i uporednim podacima sa 31.12.2020. godine prikazan je u tabeli 41:

- 000 KM -

Tabela 41: Bilans stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	42.575	12.356	54.931	8,4	45.096	19.829	64.925	9,4	118
2.	Plasmani bankama	110	0	110	0,0	1.660	0	1.660	0,2	1509
3.	Mikrokrediti	389.972	150.918	540.890	82,2	402.924	160.441	563.365	81,2	104
4.	RKG	4.108	2.936	7.044	1,1	3.631	2.888	6.519	0,9	93
5.	Neto mikrokrediti	385.864	147.982	533.846	81,1	399.293	157.553	556.846	80,3	104
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	26.764	4.540	31.304	4,8	25.577	5.151	30.728	4,4	98
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,0	33.888	0	33.888	4,9	103
8.	Ostala aktiva	3.565	1.248	4.813	0,7	3.652	1.789	5.441	0,8	113
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	10	0	10	0,0	100
	Ukupno aktiva	491.929	166.126	658.055	100	509.156	184.322	693.478	100	105
	PASIVA									
10.	Obav. po uzetim kred.	207.503	107.920	315.423	47,9	201.926	124.023	325.949	47,0	103
11.	Ostale obaveze	23.130	7.928	31.058	4,7	25.488	8.201	33.689	4,9	108
12.	Kapital	261.296	50.278	311.574	47,4	281.742	52.098	333.840	48,1	107
	Ukupno pasiva	491.929	166.126	658.055	100	509.156	184.322	693.478	100	105
13.	Vanbilansna evidencija	190.541	35.801	226.342		178.970	31.948	210.918		93

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine, smanjen je nivo RKG i neto materijalne i nematerijalne imovine. U odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su zabilježile rast su: novčana sredstva, plasmani bankama, bruto i neto mikrokrediti, dugoročne

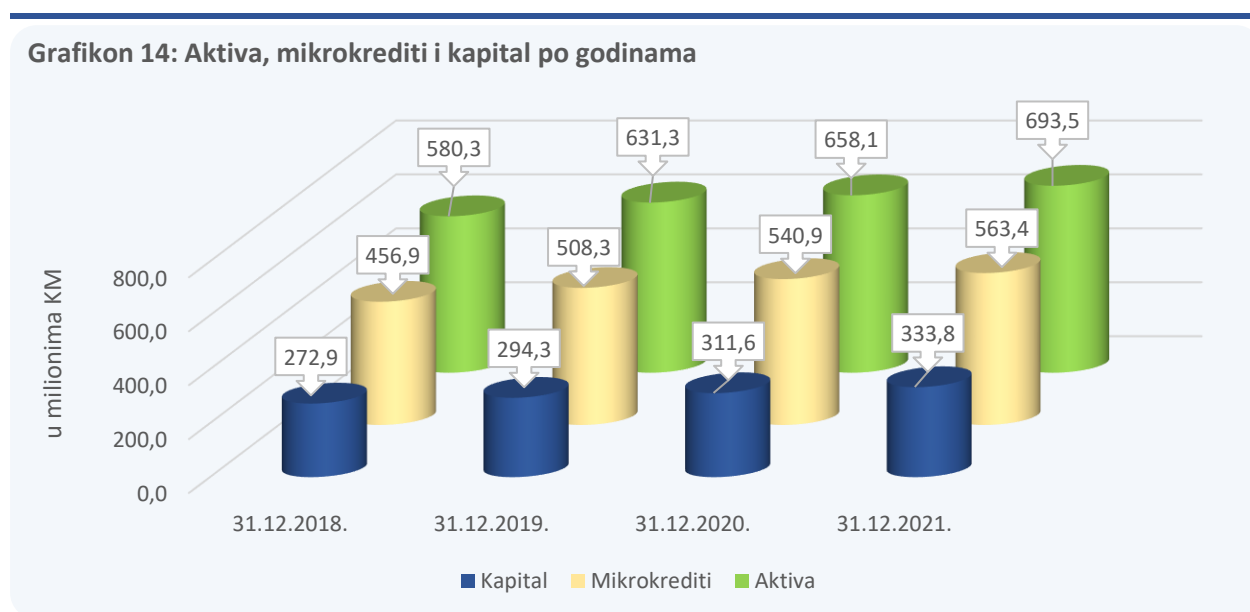
investicije, te ostala aktiva, dok su rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, na istom nivou. Plasmani bankama su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili značajan porast u iznosu od 1,5 miliona KM, obzirom na povećan iznos oročenih sredstava jedne MKF koja ima 90,4% učešća u ovoj bilansnoj stavci.

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 4,76%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio sa učešćem od 80,3% u ukupnoj aktivu mikrokreditnog sektora, iznosi 556,9 miliona KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 23 miliona KM ili 4,3%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 13,4 miliona KM, odnosno 3,5%, dok su neto krediti u MKD porasli za iznos od 9,6 miliona KM, odnosno 6,5% u odnosu na 31.12.2020. godine. Nivo RKG na ukupan mikrokreditni portfolio je u posmatranom periodu manji za 0,5 miliona KM ili 7,4%. RKG kod MKF smanjene su za 0,5 miliona KM, sa stopom pada od 11,6%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 48 hiljada KM, sa stopom pada od 1,6%.

Ukupna vanbilansna evidencija sa 31.12.2021. godine iznosi 210,9 miliona KM i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 15,4 miliona KM ili 6,8%, pri čemu je kod MKF smanjena za 11,6 miliona KM ili 6,1%, dok je kod MKD smanjena za 3,8 miliona KM ili 10,8%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149,5 miliona KM ili 70,9% vanbilansa, koji su na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31.12.2021. godine je 37.248, što u odnosu na 31.12.2020. godine predstavlja povećanje za ukupno 464 mikrokreditne partije (1,3%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

4.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine odnose se na: kapital koji iznosi 333,8 miliona KM i čini 48,1% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 326 miliona KM ili 47% ukupne pasive. Preostali iznos od 33,7 miliona KM ili 4,9% odnosi se na ostale obaveze.

U posmatranom periodu ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 22,3 miliona KM ili 7,1%, od čega je kapital MKF povećan za 20,5 miliona KM ili 7,8%, dok je kapital MKD u posmatranom periodu povećan za iznos od 1,8 miliona KM ili 3,6%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 42:

- 000 KM -

Tabela 42: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.076	0	48.076	15,4	48.098	0	48.098	14,4	100
2.	Osnovni kapital	3.868	33.100	36.968	11,9	3.696	34.177	37.873	11,3	102
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	209.248	0	209.248	67,2	228.878	0	228.878	68,5	109
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	9.168	9.168	2,9	0	7.566	7.566	2,3	83
6.	Zakonske rezerve	0	3.568	3.568	1,1	0	4.214	4.214	1,3	118
7.	Ostale rezerve	104	4.442	4.546	1,5	1.070	6.141	7.211	2,2	159
	Ukupno kapital	261.296	50.278	311.574	100	281.742	52.098	333.840	100	107

Ukupan kapital MKF iznosi 281,7 miliona KM ili 84,4%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 228,9 miliona KM i čini 81,2% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 19,6 miliona KM ili 9,4% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 17,1% koji je neznatno povećan za 22 hiljade KM ili 0,1%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,7 miliona KM ili 1,7%.

Ukupan kapital MKD iznosi 52,1 milion KM, što čini 15,6% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su osnovni kapital, u iznosu od 34,2 miliona KM ili 65,6% i neraspoređena dobit u iznosu od 7,6 miliona KM ili 14,5%, a preostalih 10,3 miliona KM ili 19,9% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31.12.2021. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 41,20%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 43:

- 000 KM -

Tabela 43: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	20.476	360	20.836	6,6	16.141	1.500	17.641	5,4	85
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	186.128	106.468	292.596	92,8	184.670	121.238	305.908	93,9	105
3.	Obaveze po dosp. kamatama	899	1.092	1.991	0,6	1.115	1.285	2.400	0,7	121
	Ukupno	207.503	107.920	315.423	100	201.926	124.023	325.949	100	103

U odnosu na 31.12.2020. godine, obaveze po uzetim kreditima su na 31.12.2021. godine povećane za iznos od 10,5 miliona KM ili 3,3%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima sa 31.12.2021. godine, kreditne obaveze MKF čine 62%, a MKD 38%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31.12.2020. godine, kratkoročne obaveze su sa 31.12.2021. godine smanjene za 15,3%, dok su dugoročne obaveze povećane za 4,6%. Obaveze po dospjelim kamatama povećane su za 20,5%. Najveća dva kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine su EFSE, Luksemburg - 50,1 milion KM i Blue Orchard, Švicarska - 16,1 miliona KM.

Ostale obaveze na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznose 33,7 miliona KM ili 4,9% ukupne pasive i u poređenju sa 31.12.2020. godine povećane su za iznos od 2,6 miliona KM ili 8,5%.

4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine učestvuje sa 81,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 563,4 miliona KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,5 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio čini 80,3% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i iznosi 556,9 miliona KM (tabela 44). U poređenju sa 31.12.2020. godine bruto mikrokreditni portfolio je povećan za iznos od 22,5 miliona KM ili 4,2%, a neto mikrokreditni portfolio za iznos od 23 miliona KM ili 4,3%. U istom periodu nivo RKG je smanjen za 0,5 miliona KM ili 7,4%.

Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfolio sa 31.12.2021. godine iznosi 1,2%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2020. godine, kada je iznosio 1,3%, predstavlja smanjenje za 0,1 procentni poen. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija sa 31.12.2021. godine, neto mikrokreditni MKF iznose 399,3 miliona KM i čine 71,7% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 157,6 miliona KM ili 28,3% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

Tabela 44: Neto mikrokreditni

R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokreditni (bruto)	389.972	150.918	540.890	402.924	160.441	563.365	104
2.	RKG	4.108	2.936	7.044	3.631	2.888	6.519	93
3.	Neto mikrokreditni (1.-2.)	385.864	147.982	533.846	399.293	157.553	556.846	104

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 31.12.2021. godine prikazani su u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

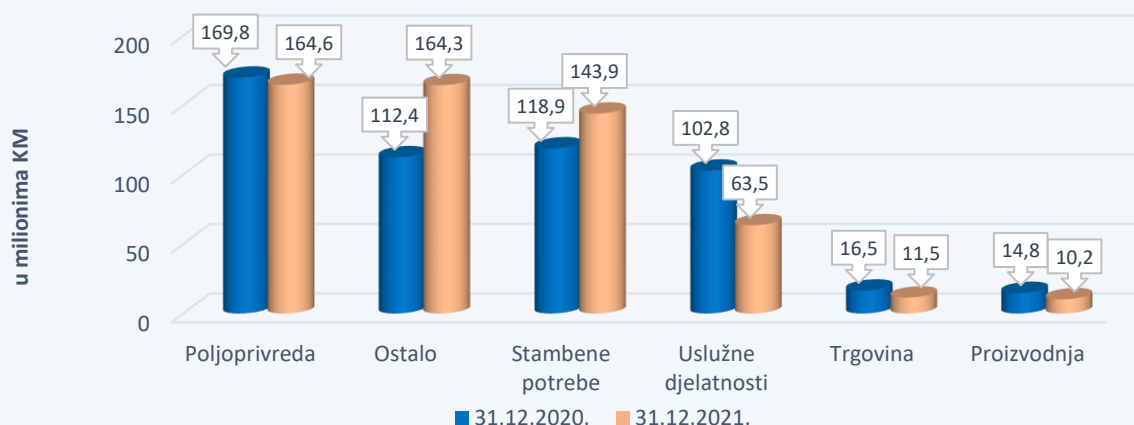
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	224	8.311	45	8.580	54,7
b)	Trgovina	80	3.122	18	3.220	20,5
c)	Poljoprivreda	22	944	1	967	6,2
d)	Proizvodnja	142	2.625	3	2.770	17,6
e)	Ostalo	13	134	5	152	1,0
	Ukupno 1	481	15.136	72	15.689	100
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	1.280	53.444	210	54.934	10,1
b)	Trgovina	330	7.872	33	8.235	1,5
c)	Poljoprivreda	4.435	158.926	295	163.656	30,2
d)	Proizvodnja	166	7.270	25	7.461	1,4
e)	Stambene potrebe	2.995	140.620	252	143.867	26,5
f)	Ostalo	18.236	145.187	738	164.161	30,3
	Ukupno 2	27.442	513.319	1.553	542.314	100
	Ukupno (1+2)	27.923	528.455	1.625	558.003	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija sa 31.12.2021. godine, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 94,7%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 5% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,2%, a preostalih 2,8% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za ostale sektore 30,3%, te za poljoprivredu koje je iznosilo 30,2%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 26,5% i uslužne djelatnosti sa 10,1%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 1,5%, a za proizvodnju 1,4%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 54,7%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (uporedni pregled)

U tabeli 46 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 31.12.2021. godine:

- 000 KM -

Tabela 46: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr.	Rezervisanja		Više izdv. rezerve	Ukupna rezervisanja
					Stopa rezer.	Iznos kamate			Po dosp. kam.	Po ost. stavkama aktive		
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	543.263	97,3	0%	34	383	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	3.753	0,7	2%	86	0	75	2	0	0	77
3.	16-30	15%	3.898	0,7	100%	57	0	585	57	0	12	654
4.	31-60	50%	2.764	0,5	100%	85	0	1.383	85	0	1	1.469
5.	61-90	80%	1.508	0,3	100%	67	0	1.206	67	0	1	1.274
6.	91-180	100%	2.817	0,5	100%	227	0	2.817	227	0	1	3.045
	Ukupno		558.003	100		556	383	6.066	438	0	15	6.519
7.	preko 180	Otpis	1.920	-	-	497	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 97,3% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,7% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,4% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,3% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,6 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 25,7%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 68,2%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31.12.2021. godine je 6,5 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose tri miliona KM i čine 46,7% ukupnog iznosa rezervisanja.

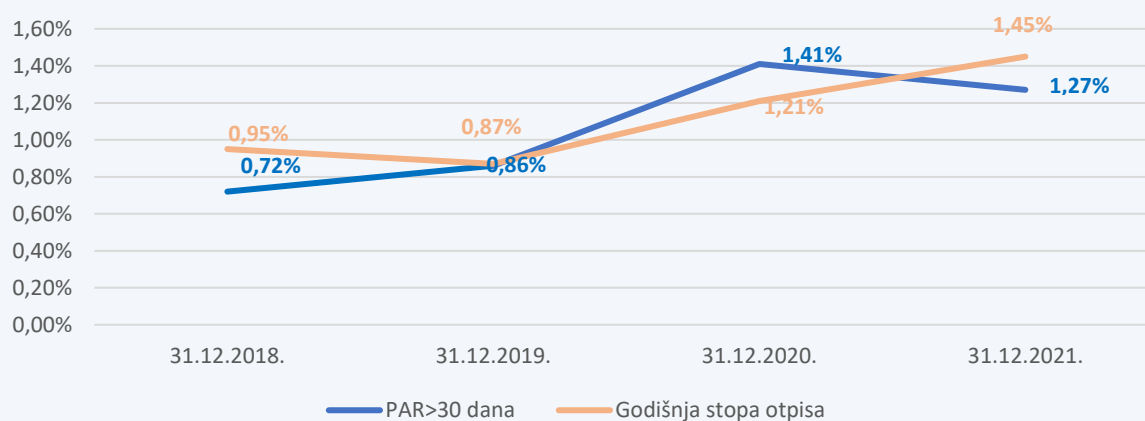
Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.12.2021. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 1,27% i smanjen je za 0,14 procentnih poena u odnosu na 31.12.2020. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 31.12.2021. godine iznosi 1,45%, što je u okviru propisanog standarda, te je u odnosu na 31.12.2020. godine ovaj pokazatelj povećan za 0,24 procentna poena.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfolija

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su zaključile 142.558 ugovora, te isplatile 497,9 miliona KM mikrokredita, što je za 10.364 ugovora ili 7,8% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 43,7 miliona KM ili 9,6% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječne ponderisane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,34%, a EKS 24,00%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokredite iznosile 20,18%, a na dugoročne 19,22%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 29,22%, odnosno 23,26% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderisane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u periodu 01.01.-31.12.2021. godine, bilježe povećanje za 0,02 procentna poena u odnosu na isti period 2020. godine, pri čemu su prosječne ponderisane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile pad za 1,47 procentnih poena, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile povećanje za 0,36 procentnih poena.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01.-31.12.2021. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH. U Prilogu 12a. daje se uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2017.-2021. godine.

4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 14,2 miliona KM (tabela 47), što je za 2,9 miliona KM više u odnosu na isti period 2020. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 20,2 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i šest miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01.-31.12.2020.						01.01.-31.12.2021.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	12.576	3.345	15.921	8	2	10	13.353	6.884	20.237	8	2	10
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	374	4.301	4.675	3	1	4	124	5.932	6.056	2	1	3
	Ukupno	12.202	-956	11.246	11	3	14	13.229	952	14.181	10	3	13

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 13,2 miliona KM, koji je za jedan milion KM viši u odnosu na isti period prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od jedan milion KM, koja je za 1,9 miliona KM viša u odnosu na isti period prethodne godine, obzirom da je jedno MKD koje ima 94,7% učešća u ukupnoj aktivni MKD, iskazalo značajno povećanje poslovnog rezultata. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 13,3 miliona KM (osam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale dvije MKF u iznosu od 0,1 milion KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 6,9 miliona KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 5,9 miliona KM. U priložima 13. i 14. dati su zbirni bilansi uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 119,6 miliona KM i isti su veći za 8,2 miliona KM ili 7,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 48).

- 000 KM -

Tabela 48: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01.-31.12.2020.				01.01.-31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	16	3	19	0,0	15	3	18	0,0	95
1.2.	Kamate na plasmane bankama	21	0	21	0,0	11	0	11	0,0	52
1.3.	Kamate na kredite	70.012	25.008	95.020	85,3	72.800	29.332	102.132	85,4	107
1.4.	Naknade za obradu kredita	4.748	1.444	6.192	5,6	4.317	1.521	5.838	4,9	94
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	427	183	610	0,6	466	249	715	0,6	117
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	1.004	87	1.091	1,0	1.022	108	1.130	1,0	104
	Ukupno	76.228	26.725	102.953	92,5	78.631	31.213	109.844	91,9	107
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	162	0	162	0,1	184	0	184	0,2	114
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	6.876	201	7.077	6,4	7.109	585	7.694	6,4	109
2.3.	Ostali operativni prihodi	20	5	25	0,0	13	18	31	0,0	124
	Ukupno	7.058	206	7.264	6,5	7.306	603	7.909	6,6	109
3.	Ostali poslovni prihodi	987	160	1.147	1,0	1.564	234	1.798	1,5	157
	Ukupni prihodi (1+2+3)	84.273	27.091	111.364	100	87.501	32.050	119.551	100	107

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 91,9%, operativni prihodi sa 6,6%, a ostali poslovni prihodi sa 1,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 6,9 miliona KM ili 6,7%.

Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 7,1 milion KM ili 7,5%. Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su porast od 0,6 miliona KM ili 8,9%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, porasli za 0,6 miliona KM ili 8,7%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su rast u iznosu od 0,7 miliona KM ili 56,8%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 105,4 miliona KM i isti su veći za 5,3 miliona KM ili 5,2% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 49).

- 000 KM -

Tabela 49: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-31.12.2020.				01.01.-31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	6.878	4.067	10.945	11,0	6.458	4.315	10.773	10,2	98
1.2.	Naknade za primljene kredite	582	443	1.025	1,0	676	529	1.205	1,2	118
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	433	1.288	1.721	1,7	444	2.321	2.765	2,6	161
	Ukupno	7.893	5.798	13.691	13,7	7.578	7.165	14.743	14,0	108
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	35.765	9.663	45.428	45,4	38.375	9.919	48.294	45,8	106
2.2.	Troškovi amortizacije	4.332	1.308	5.640	5,6	4.410	1.427	5.837	5,5	103
2.3.	Materijalni troškovi	2.047	593	2.640	2,6	1.955	522	2.477	2,4	94
2.4.	Troškovi usluga	12.033	2.809	14.842	14,8	12.909	6.303	19.212	18,2	129
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.865	2.282	5.147	5,2	2.489	773	3.262	3,1	63
	Ukupno	57.042	16.655	73.697	73,6	60.138	18.944	79.082	75,0	107
3.	Ostali poslovni rashodi	615	357	972	1,0	731	201	932	0,9	96
4.	Troškovi rez. za kred. i dr. gubitke	5.283	4.826	10.109	10,1	4.180	4.415	8.595	8,2	85
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.238	411	1.649	1,6	1.645	373	2.018	1,9	122
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	72.071	28.047	100.118	100	74.272	31.098	105.370	100	105

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 75%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 14% i troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 8,2%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,8% ukupnih rashoda MKO.

U posmatranom periodu rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 1,1 milion KM ili 7,7%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 17,6%, odnosno 60,7%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva smanjeni su za 1,6%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 5,4 miliona KM ili 7,3%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 2,9 miliona KM ili 6,3%. Troškovi usluga su porasli za 4,4 miliona KM ili 29,4%, dok su materijalni troškovi i ostali operativni troškovi smanjeni za 6,2%, odnosno 36,6%. Troškovi amortizacije su porasli za 3,5%.

Ostali poslovni rashodi smanjeni su za 40 hiljada KM ili 4,1%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 1,5 miliona KM ili 15%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su povećani za 0,4 miliona KM ili 22,4%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 18,82%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,11%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 115,67%.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- praćenje efekata posebnih mjera FBA za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

Mikrokreditni sektor u FBiH treba da u svom poslovanju, dosljedno primjenjuje propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvještavanja i revizije. U vezi sa navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga³², uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- dosljedne primjene posebnih mjera koje je FBA propisala u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavka i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;
- redovnog, ažurnog i tačnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja.

MKF koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te obezbijedila održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje sa ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

4.2. LIZING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

4.2.1.1. Broj lizing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2021. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te u odnosu na kraj prethodne godine nije bilo promjena. U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja sa 31.12.2021. godine čine lizing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima sa 31.12.2021. godine je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2021. godine u lizing sektoru u FBiH je zaposlen 101 radnik, što je na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 50).

³² („Službene novine FBiH“, broj 31/14)

Tabela 50: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	76	75,2	73	72,3	96
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	4	4,0	100
3.	Srednja stručna sprema – SSS	13	12,9	18	17,8	138
4.	Ostali	8	7,9	6	5,9	75
	Ukupno	101	100	101	100	100

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31.12.2021. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,7 miliona KM aktive, što je za 0,3 miliona KM ili 8,7% više u odnosu na 31.12.2020. godine.

4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 373,7 miliona KM i veća je za 29,9 miliona KM ili 8,7% u odnosu na 31.12.2020. godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 70,8% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 17. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 290,6 miliona KM ili 77,8% ukupne aktive. U poređenju sa 31.12.2020. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 33,9 miliona KM ili 13,2%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 37,9 miliona KM ili 13,5%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, na 31.12.2021. godine iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 39,9 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 330,5 miliona KM i ista su za 25,4 miliona KM ili 8,3% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 84,4%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 15,1%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,5%.

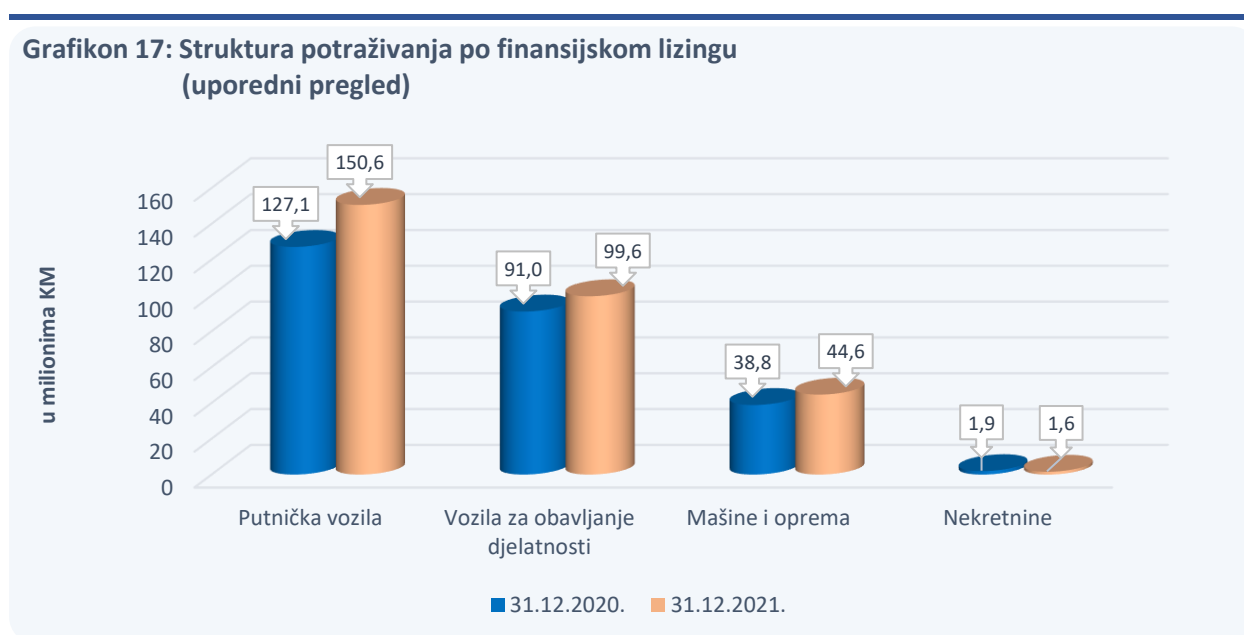
Prema korisniku lizinga, 88,5% se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima, a 7% na ugovore odobrene fizičkim licima.

U tabeli 51 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjena po osnovu rezervi za gubitke) na dan 31.12.2021. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	48.843	100.647	1.060	150.550	50,8
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	36.197	62.431	926	99.554	33,6
1.3.	Mašine i oprema	18.077	26.186	384	44.647	15,1
1.4.	Nekretnine	170	1.367	18	1.555	0,5
1.5.	Ostalo	11	11	0	22	0,0
	Ukupno	103.298	190.642	2.388	296.328	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	92.713	167.690	1.943	262.346	88,5
2.2.	Preduzetnici	3.675	7.097	148	10.920	3,7
2.3.	Fizička lica	5.909	14.392	294	20.595	7,0
2.4.	Ostalo	1.001	1.463	3	2.467	0,8
	Ukupno	103.298	190.642	2.388	296.328	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa uporednim pregledom po godinama.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2021. godine iznosi 4,4 miliona KM, što čini 1,2% ukupne aktive, a ista je za 2,2 miliona KM ili 32,9% manja u odnosu na 31.12.2020. godine. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, na dan 31.12.2021. godine iznose 8,2 miliona KM, što čini 2,2% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 3,9 miliona KM ili 32% manje u odnosu na 31.12.2020. godine.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 31.12.2021. godine, koju iskazuju tri lizing društva, iznosi 62,7 miliona KM i za 8,7 miliona KM ili 16,2% je povećana u odnosu na 31.12.2020. godine.

Struktura neto bilansnih pozicija aktive sektora lizinga u FBiH iskazana je u tabeli 52:

- 000 KM -

Tabela 52: Struktura neto bilansnih pozicija aktive

R. br.	Opis	31.12.2020.	Učešće %	31.12.2021.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Finansijski lizing	256.770	74,7	290.647	77,8	113
2.	Operativni lizing	53.964	15,7	62.702	16,8	116
3.	Zajam	4.982	1,4	0	0,0	0
4.	Ostala imovina	28.110	8,2	20.387	5,4	73
	Ukupno	343.826	100	373.736	100	109

4.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.12.2021. godine iznosi 29,5 miliona KM, što čini 7,9% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa 31.12.2020. godine, navedena pozicija je povećana za 1,7 miliona KM ili 6,2%.

Ukupne obaveze lizing sektora na dan 31.12.2021. godine iznose 344,3 miliona KM, što čini 92,1% ukupne pasive lizing društava u FBiH. U poređenju sa stanjem na 31.12.2020. godine ukupne obaveze na nivou sektora su povećane za iznos od 28,2 miliona KM ili 8,9%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31.12.2021. godine iznose 336,3 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH obzirom da čine 90% ukupne pasive. U poređenju sa 31.12.2020. godine, pozicija obaveza po kreditima je veća za iznos od 28,4 miliona KM ili 9,2%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima.

4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2021. godine (tabela 53) iskazane su u iznosu od 5,7 miliona KM i veće su u odnosu na 31.12.2020. godine za 3,6 miliona KM ili 167,2% usljed povećanja rezervi za gubitke kod jednog lizing društva za 3,1 milion KM, koje na poziciji više obračunatih i izdvojenih rezervi iskazuje značajan iznos rezervi formiranih primjenom grupne metodologije. Ukupan iznos više obračunatih i izdvojenih rezervi ovog lizing društva čine 66,7% ove stavke.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2021. godine iskazano je ukupno 2,4 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su manja za 1,1 milion KM ili 32,4% u odnosu na 31.12.2020. godine.

- 000 KM -

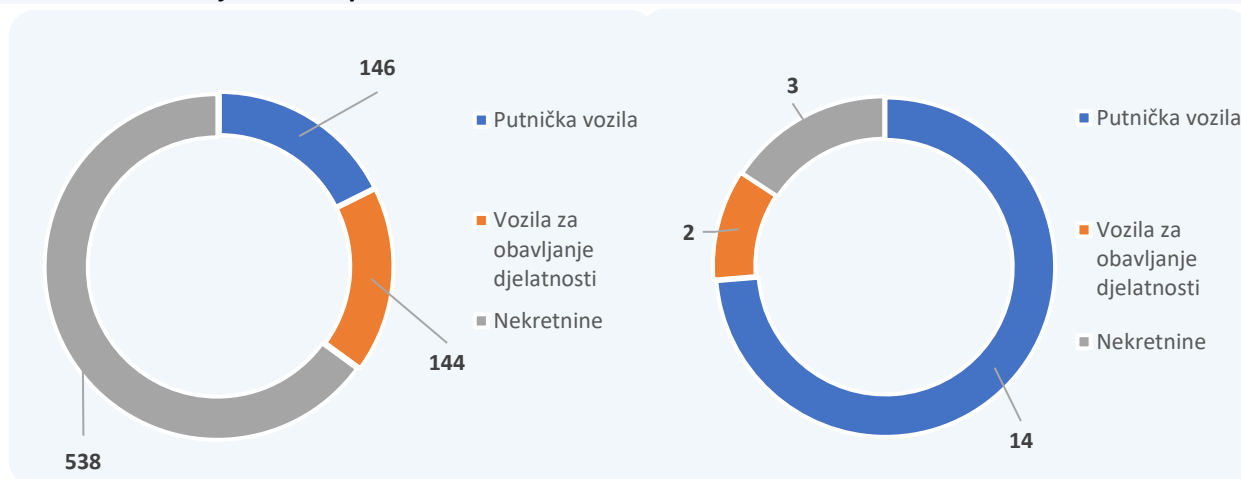
Tabela 53: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	292.657	1.491	47.496	660	237	3	4.838	5.078
2.	60-90	10%	10%	888	0	188	0	19	0	0	19
3.	90-180	50%	50%	864	85	351	62	176	31	59	266
4.	preko 180	100%	75%	343	0	318	0	318	0	0	318
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno			294.752	1.576	48.353	722	750	34	4.897	5.681

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 31.12.2021. godine iznosi sedam miliona KM, što je smanjenje u odnosu na 31.12.2020. godine za 14,1 milion KM, usljed značajnog smanjenja iznosa otpisanih potraživanja kod jednog lizing društva u iznosu od 14,3 miliona KM. Navedenom smanjenju otpisanih potraživanja ovog lizing društva doprinijelo je povećanje trajnog otpisa u iznosu od 13,1 milion KM.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 31.12.2021. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 0,8 miliona KM i smanjena je u odnosu na 31.12.2020. godine za 84 hiljade KM ili 9,2%, dok je ukupno 19 izuzetih predmeta, uz zabilježeno smanjenje broja izuzetih predmeta za deset ili 34,5% (grafikon 18). Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2021. godine, na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 35%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 65% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

Posmatrano na nivou lizing sistema FBiH na dan 31.12.2021. godine, tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga iznosi 4,5 miliona KM i ista je smanjena za iznos od 0,4 miliona KM ili 7,3% u odnosu na 31.12.2020. godine. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta lizinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove lizinga odnosi se 3,7 miliona KM ili 81,6% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou sektora lizinga u FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 4,8 miliona KM, što predstavlja povećanje za 0,6 miliona KM u odnosu na isti period 2020. godine (tabela 54). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 5,8 miliona KM (tri lizing društva), dok je gubitak iskazalo jedno lizing društvo u iznosu od jedan milion KM.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	4.982	3	5.776	3
2.	Gubitak	725	1	936	1
	Ukupno	4.257	4	4.840	4

U Prilogu 18. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 36,9 miliona KM i isti su veći za 1,1 milion KM ili 3,1% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 55).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01.-31.12.2020.		01.01.-31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	324	1,0	73	0,2	23
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.913	5,3	2.005	5,4	105
	Ukupno 1	12.702	35,5	13.850	37,5	109
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	17.484	48,8	19.498	52,8	112
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	5.617	15,7	3.577	9,7	64
	Ukupno 2	23.102	64,5	23.076	62,5	100
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	35.804	100	36.926	100	103

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 13,8 miliona KM, koji čine 37,5% ukupnih prihoda lizing sektora, i isti su veći za 1,1 milion KM ili 9% u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 11,8 miliona KM i isti su za 1,3 miliona KM ili 12,5% veći u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 23,1 milion KM sa učešćem od 62,5% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine neznatno su smanjeni za iznos od 26 hiljada KM ili 0,1%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za dva miliona KM ili 11,5%, dok su ostali operativni prihodi smanjeni za dva miliona KM ili 36,3%.

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 32,1 milion KM, a isti su veći za 0,5 miliona KM ili 1,7% u odnosu na prethodnu godinu (tabela 56).

- 000 KM -

Tabela 56: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-31.12.2020.		01.01.-31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.171	13,2	4.244	13,2	102
1.2.	Naknade za obradu kredita	101	0,3	88	0,3	87
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	3	0,0	150
	Ukupno 1	4.274	13,5	4.335	13,5	101
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	4.442	14,1	4.736	14,7	107
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	11.558	36,6	12.823	40,0	111
2.3.	Ostali troškovi	9.038	28,7	8.147	25,4	90
	Ukupno 2	25.038	79,4	25.706	80,1	103
3.	Troškovi rezervi	1.582	5,0	1.444	4,5	91
4.	Porez na dobit	653	2,1	601	1,9	92
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	31.547	100	32.086	100	102

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 4,3 miliona KM, sa učešćem od 13,5% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su veći u odnosu na isti period prethodne poslovne godine za 61 hiljadu KM ili 1,4%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 73 hiljade KM ili 1,8%.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 25,7 miliona KM sa učešćem od 80,1% u ukupnim rashodima lizing sektora, i isti su veći za 0,7 miliona KM ili 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plata i doprinosa za 6,6% i troškovi poslovnog prostora za 10,9%, dok su ostali troškovi zabilježili smanjenje za 9,9%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke iznose 1,4 miliona KM koji čine 4,5% ukupnih rashoda lizing sektora, a isti su zabilježili smanjenje za iznos od 138 hiljada KM, odnosno za 8,7%. Preostali iznos troškova odnosi se na porez na dobit u ukupnom iznosu od 0,6 miliona KM, što čini 1,9% ukupnih troškova lizing sektora.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine iznosi 214,4 miliona KM i veća je za 49,6 miliona KM ili 30,1% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čini četiri lizing društva, odnosi 198,7 miliona KM, odnosno 92,7% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema, u istom periodu iznosi 4.280, što je za 701 ugovor ili 19,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 4.115 ugovora ili 96,1% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine iznosi 50,1 hiljadu KM i ista je veća za 8,8% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 46 hiljada KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 48,3 hiljade KM što je za 9,4% više u odnosu na isti period 2020. godine kada je iznosila 44,1 hiljadu KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 84,5%, dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 15,5%.

U tabeli 57 prikazan je uporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine i u istom periodu prethodne poslovne godine, kao i uporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

Tabela 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema

R. br.	Opis	01.01.-31.12.2020.						01.01.-31.12.2021.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	2.585	110.465	834	32.153	3.419	142.618	3.237	150.995	796	33.228	4.033	184.223
2.	Oprema	157	22.010	3	148	160	22.158	247	30.136	0	0	247	30.136
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	2.742	132.475	837	32.301	3.579	164.776	3.484	181.131	796	33.228	4.280	214.359

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 90% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine iznosi 4,24% za kratkoročne ugovore i 3,81% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 7,09%, a za dugoročne 6,81% u istom periodu. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 3,81%, a EKS 6,81%. U poređenju sa istim periodom 2020. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 3,96% i EKS od 7,06%, evidentan je pad NKS za 0,15 procentnih poena i EKS za 0,25 procentnih poena.

U Prilogu 19. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 19a. dat je uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga.

Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru, odnosno sistemu u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA propisala u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA, i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 31.12.2021. godine obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

4.3.2. Obim, struktura i trend factoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge factoringa u FBiH sa 31.12.2021. godine zaključili su 349 ugovora o factoringu, a svi ugovori se odnose na domaći factoring. Upoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora je manji za 55 ugovora ili 13,6%.

Sa 31.12.2021. godine zaključeno je 337 ugovora o factoringu sa pravom regresa ili 96,6% i 12 ugovora o factoringu bez prava regresa ili 3,4%. Pružaoci usluga factoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom factoringu, niti poslove srodne factoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga factoringa u FBiH sa 31.12.2021. godine je 154,7 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine povećanje za iznos od 30,3 miliona KM ili 24,3%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti factoringa i domicilnosti, sa uporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 58:

- 000 KM -

R. br.	Vrsta factoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće%	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Factoring sa pravom regresa	47.041	37,8	80.045	51,7	170
2.	Factoring bez prava regresa	77.383	62,2	74.645	48,3	96
3.	Obrnuti (dobavljački) factoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	124.424	100	154.690	100	124
4.	Domaći factoring	124.424	100	154.690	100	124
5.	Inostrani factoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	124.424	100	154.690	100	124

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama factoringa sa 31.12.2021. godine, odnosila se na učešća factoringa bez prava regresa i factoringa sa pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) factoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o factoringu, prema ugovorenom dospelju, najveće učešće u ukupnom volumenu sa 31.12.2021. godine od 89,1% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi učešće od 7,8% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preostalih 3,1% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće su imala potraživanja ročnosti do 60 dana (74,8%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 31.12.2021. godine iznose 76,5 miliona KM, što čini 49,4% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 77,5 miliona KM ili 50,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 707 hiljada KM ili 0,5% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih preduzeća i društava, ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavci potraživanja) iznose 149 miliona KM ili 99,2% od ukupnog iznosa isplaćenih avansa. Posmatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih preduzeća i društava, iznos od 74,3 miliona KM ili 49,9% se odnosi na faktoring bez prava regresa, a iznos od 74,7 miliona KM ili 50,1% na faktoring sa pravom regresa. U segmentu javnih preduzeća isplaćeni avansi dobavljačima iznose 1,3 miliona KM, odnosno 0,8% od ukupno isplaćenih avansa i ukupan iznos se odnosi na faktoring sa pravom regresa.

Po osnovu ugovora o faktoringu na dan 31.12.2021. godine, banke su potraživale ukupno 19,3 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 8,4 miliona KM ili 43,2% odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 10,9 miliona KM ili 56,8% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljem do 60 dana - 83,9%, od 61 do 90 dana - 1,1%, a od 91 do 180 dana - 15%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 31.12.2021. godine, iznose 982 hiljade KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada), što je za 0,2 miliona KM ili 18,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 65,2% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 34,8% na faktoring bez prava regresa.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH i izgradnju povjerenja pružaoca usluga faktoringa.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i

drugim nadzornim institucijama i tijelima;

- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
86

SPNiFTA
88

5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 31.12.2021. godini, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 233,4 milijarde KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Uporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 59:

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 31.12.2020. ³³		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	2.726.343	27.157.755	2.829.143	37.892.235	104	140
2.	UPP	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117
Ukupno		79.120.326	194.829.497	86.548.886	233.360.389	109	120

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 31.12.2021. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa uporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 60):

R. br.	01.01. - 31.12.2020.				01.01. - 31.12.2021.				Valuta
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.662.234	11.031.753	677.928	11.253.498	1.649.390	15.298.471	774.687	16.015.976	EUR
2.	60.343	824.975	33.933	993.327	50.860	1.416.064	35.414	1.598.771	USD
3.	190.369	880.842	101.536	2.173.360	206.023	1.046.941	112.769	2.516.012	Ostale valute
Ukupno	1.912.946	12.737.570	813.397	14.420.185	1.906.273	17.761.476	922.870	20.130.759	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 67,4%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 32,6%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 46,9%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 53,1%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 82,6% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 61 daje se uporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

³³ Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

Tabela 61: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	9.136.162	13.128.250	10.116.657	15.558.043	111	119
2.	Bezgotovinske ³⁴	67.257.821	154.543.492	73.603.086	179.910.111	109	116
	Ukupno	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117

Na osnovu podataka na dan 31.12.2021. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentiran je 61 ovlaštenu mjenjač, koji djelatnost obavljaju na 435 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 62 daje se uporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 31.12.2020. ³⁵				01.01. - 31.12.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	931.967	691.511	93.304	137.489	1.042.441	909.776	121.356	191.665	EUR
2.	54.009	40.639	6.178	4.141	92.977	82.055	4.803	12.727	USD
3.	167.916	107.618	22.257	10.910	199.965	150.742	86.221	18.210	Ostale valute
	Ukupno	1.153.892	839.768	121.739	152.540	1.335.383	1.142.573	212.380	222.602

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 86,3% transakcija, dok se na prodaju odnosi 13,7%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 83,7%, a na prodaju 16,3%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 80,7% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 63 daje se podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 31.12.2020. ³⁶				01.01. - 31.12.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.204.959	668.577	56.578	21.287	2.217.412	1.217.287	104.041	69.740	EUR
2.	28.213	9.839	512	264	117.745	59.937	3.885	2.267	USD
3.	152.951	38.792	13.050	3.017	295.278	120.715	32.965	7.850	Ostale valute
	Ukupno	1.386.123	717.208	70.140	24.568	2.630.435	1.397.939	140.891	79.857

³⁴ Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

³⁵ Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

³⁶ Ovlašteni mjenjači sa sjedištem u RS-u, koji posluju na području FBiH, nisu obuhvaćeni navedenim podacima

5.2. SPNIFTA

U periodu 01.01. - 31.12.2021. godine banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 300.696 transakcija, što je za 13,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 15,1 milijardu KM, što je za 15,6% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U istom izvještajnom periodu banke su izvijestile FOO o ukupno 821 sumnjivoj transakciji, što je za 233,7% više u odnosu na isti period prethodne godine, što je u rezultat naloga FBA i pojačanih aktivnosti naknadnog monitoringa. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 101,8 miliona KM, što je za 132,5% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U tabeli 64 i tabeli 65 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija.

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	125	7.967	19	8.618	15	108
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	264.689	13.012.873	299.913	14.969.049	113	115
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	241	15.389	764	88.436	317	575
	Ukupno	265.055	13.036.229	300.696	15.066.103	113	116

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	4	2.987	18	8.427	450	282
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	80	29.108	54	7.176	68	25
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	162	11.679	749	86.164	462	738
	Ukupno	246	43.774	821	101.767	334	232

U periodu od 01.01. - 31.12.2021. godine MKO su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o 235 transakcija, što je za 39,1% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 334 hiljade KM, što je za 77,4% manje u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 66).

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	1	1	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	386	1.481	234	333	61	22
	Ukupno	386	1.481	235	334	61	23

U periodu od 01.01. - 31.12.2021. godine lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju

FBA, izvjestile FOO o osam sumnjivih transakcija u vrijednosti od 47 hiljada KM, što je za 64,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. FOO je tražio dodatne podatke za jednu transakciju u iznosu od hiljadu KM.

ZAKLJUČAK

Sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i vanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Na osnovu iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine, može se zaključiti da je isti stabilan i adekvatno kapitaliziran. U 2021. godini zabilježen je rast aktive, novčanih sredstava, plasmana drugim bankama, kredita, vrijednosnih papira, depozita i kapitala, kao i profitabilnosti u odnosu na isti period prethodne godine. Učestće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita, na istom je nivou kao na kraju prethodne godine. Mjere koje je propisala FBA su povećale šansu za oporavak ekonomije i umanjeње negativnih ekonomskih efekata pandemije. Od ključnog je značaja kvalitet sveukupnog sistema upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima i adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast ukupne aktive, bruto mikrokreditnog portfolija kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive i obaveza po uzetim kreditima. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita zabilježili su rast. Na nivou sektora bilježe se bolji rezultati poslovanja.

Na nivou lizing sistema u FBiH sa 31.12.2021. godine iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, obaveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na 31.12.2020. godine. Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 31.12.2021. godine odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih factoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH.

Trenutno okruženje u kojem posluju SBS karakteriše neizvjesnost u vezi sa budućim globalnim, ekonomskim i geopolitičkim kretanjima, na što utječu i posljedice pandemije. Rezultati bankarskog sistema na kraju 2021. godine upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sistema, a značajan uticaj na isto je imala FBA, koja se istakla kao vodeća regulatorna i supervizorska institucija po donesenim efektivnim i kvalitetnim mjerama. U narednom periodu posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, dijelovima portfolija pod posebnim mjerama, karakteristikama portfolija i rastu koji je u korelaciji sa stvarnim jačanjem ekonomije. FBA će i dalje nadzirati rad SBS u skladu sa važećim aktima i planovima, te poduzimati vanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama.

SPISAK PRILOGA

PRAVNI OKVIR

92

Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

105

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2021.

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2021.

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2021.

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

111

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2021.

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2021.

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2021.

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2021.

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2021.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

118

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2021.

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2021.

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2021.

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (broj: U.O.-36-8/19 od 16.09.2019. g., broj: U.O.-38-8/19 od 27.12.2019. g., broj: U.O.-55-04/21 od 25.02.2021. g., broj: U.O.-58-06/21 od 15.04.2021. g. i broj: U.O.-61-04/21 od 31.05.2021. g.),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: U.O.-38-8-1/19 od 16.09.2019. g., broj: U.O.-55-04-1/21 od 25.02.2021. g. i broj: U.O.-57-01/21 od 09.04.2021. g.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 01-4314/19 od 15.11.2019. g., broj: 01-2541/20 od 22.06.2020. g., broj: 01-1928/21 od 10.05.2021. g., broj: 01-1928-1/21 od 26.05.2021. g., broj: 01-3876/21 od 22.09.2021. g. i broj: 01-4480/21 od 28.10.2021. g.).

II PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama ("Službene novine FBiH", broj 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj 59/06),
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj 45/02),
4. Zakon o lizingu („Službene novine FBiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 37/08),
6. Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine FBiH", broj 47/10),
7. Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 47/14 i 46/16),
8. Zakon o zaštiti žiranata/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 100/13),
9. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj 31/14),
10. Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine FBiH“, br. 48/15, 79/15-isp. i 4/21),
11. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 14/16 i 74/20),
12. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 32/20).

Odluke, uputstva i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20),
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
3. Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),

4. Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
5. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 86/20),
6. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 48/21),
7. Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
8. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
9. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
10. Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
11. Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
12. Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
13. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
14. Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
15. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
16. Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
17. Odluka o izvaji o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
18. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20),
19. Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
20. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
21. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
22. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
23. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 90/17 i 94/21),
24. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
25. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
26. Odluka o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj 91/18),
27. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, br. 16/19 i 30/20),
28. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, br. 44/19 i 37/20),
29. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj 41/20),

30. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21, 89/21 i 104/21),
31. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) („Službene novine FBiH“, br. 86/20 i 61/21),
32. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe („Službene novine FBiH“, broj 86/20),
33. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama („Službene novine FBiH“, broj 31/21),
34. Odluka o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
35. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
36. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
37. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke (SREP) („Službene novine FBiH“, broj 94/21),
38. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka („Službene novine FBiH“, br. 3/03 i 23/14),
39. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 48/12),
40. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18),
41. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj 95/13),
42. Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj 23/14),
43. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22.12.2017. g.),
44. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
45. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
46. Smjernice za eksterne revizore informacionog sistema (broj: 01-262/18 od 30.01.2018. g.),
47. Smjernice za izvještavanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj: 01-1338/19 od 16.04.2019. g. i broj: 01-2162/20 od 29.05.2020. g.),
48. Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (broj: 01-2583/19 od 05.07.2019. g.),
49. Uputstvo za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala (broj: 01-3181/20 od 03.08.2020. g.),
50. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 01-4003/20 od 25.09.2020. g.),
51. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj: 01-171/21 od 18.01.2021. g.),
52. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o velikim izloženostima (broj: 01-172/21 od 18.01.2021. g.),
53. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj: 01-173/21 od 18.01.2021. g.),

54. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o deviznoj poziciji banke (broj: 01-174/21 od 18.01.2021. g.),
55. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom u banci (broj: 01-175/21 od 18.01.2021. g.),
56. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima (broj: 01-176/21 od 18.01.2021. g.),
57. Uputstvo za popunjavanje obrazaca SPNiFTA za banke (broj: 01-177/21 od 18.01.2021. g.),
58. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o obimu mjenjačkih poslova, unutrašnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-178/21 od 18.01.2021. g.),
59. Uputstvo za dostavu podataka za uporedni prikaz naknada i usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu (broj: 01-1869/21 od 07.05.2021. g.),
60. Uputstvo za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama (broj: 01-1870/21 od 07.05.2021. g.),
61. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a (broj: 01-2374/21 od 03.06.2021. g.),
62. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a (broj: 01-2375/21 od 03.06.2021. g.),
63. Uputstvo za objavljivanje podataka i informacija banke (broj: 01-2376/21 od 03.06.2021. g.),
64. Uputstvo za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci (broj: 01-2599/21 od 16.06.2021. g.),
65. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31.08.2021. g.),
66. Uputstvo za izvještavanje o NSFR-u (broj: 01-3981 od 30.09.2021. g.),
67. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj: 01-4675/21 od 08.11.2021. g.),
68. Uputstvo o načinu izvještavanja privremenog upravnika o poslovanju banke pod privremenom upravom (broj: 06-2516/13 od 19.07.2013. g.),
69. Uputstvo o formi i načinu dodatnog izvještavanja banaka pod privremenom upravom (broj: 06-2514/13 od 19.07.2013. g.),
70. Uputstvo o načinu izvještavanja likvidacionog upravnika o provođenju likvidacije u banci (broj: 06-2516/13 od 19.07.2013. g.),
71. Uputstvo za izradu bilansa stanja banaka (br. 01-574/00 od 12.07.2000. g. i 01-2-1669/07 od 10.10.2007. g.),
72. Uputstvo za izradu bilansa uspjeha banaka (broj: 01-575/00 od 12.07.2000. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
3. Odluka o uslovima i načinu vršenja nezavisne procjene vrijednosti imovine i obaveza banke prije i u toku postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19, 48/19 i 61/21),

6. Odluka o osnivanju, uslovima i načinu davanja saglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obaveza banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuje zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
11. Odluka o uslovima i načinu provođenja nadzora i nalaganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka („Službene novine FBiH“, br. 54/20 i 61/21),
12. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31.08.2021. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
4. Odluka o nadzoru mikrokreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
6. Odluka o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, broj 87/19),
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj 27/07),
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj 48/12),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 23/14 i 54/20),
10. Odluka o tarifi naknada za mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 86/20),
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
12. Odluka o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21 i 104/21),
13. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
14. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),

15. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 04.03.2019. g.),
16. Uputstvo o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih lica u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 04.03.2019. g.),
17. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15.01.2020. g.),
18. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja lizing društava

1. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
2. Odluka o izdavanju poslovnih procesa lizing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj 58/17),
3. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12),
4. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
5. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17),
6. Odluka o jedinstvenom načinu i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu („Službene novine FBiH“, broj 46/18),
7. Odluka o tarifi naknada za lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu („Službene novine FBiH“, br. 46/09 i 48/12),
9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva („Službene novine FBiH“, broj 46/09),
10. Odluka o nadzoru lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20),
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 48/12),
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 46/14 i 37/20),
13. Odluka o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21 i 104/21),
14. Uputstvo za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu (broj: 01-2445/10 od 11.06.2010. g.),
15. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društva (broj: 08-340/13 od 31.01.2013. g.),
16. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
17. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uslova i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju saglasnosti za sticanje ili povećavanje kvalifikovanog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugom pravnom licu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uslova i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uslova koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova interne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvještaja društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 70/16, 85/16-ispr. i 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputstvo za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obavezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24.10.2016. g.),
12. Uputstvo za izradu izvještaja o izračunu kapitala društava za faktoring (broj: 4204/16 od 24.10.2016. g.),
13. Uputstvo za izradu i način dostave projekcije poslovanja društva za faktoring (broj: 1100/19 od 01.04.2019. g.).

Odluke vezano rad Ombudsmena za bankarski sistem

1. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem („Službene novine FBiH“, br. 62/14 i 93/15),
2. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj 62/14),
3. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva („Službene novine FBiH“, broj 31/18).

Ostali propisi:

Razvojna banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, br. 57/08, 77/08, 62/10 i 59/14),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, broj 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj 56/10),
2. Pravilnik o uslovima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
4. Odluka o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uslovima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inostranstvu ("Službene novine F BiH", broj 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
7. Odluka o načinu i uslovima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom ("Službene novine FBiH", broj 79/10),
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15).

III OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19 i 48/21),
6. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine FBiH" br. 81/15 i 75/21),
7. Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 52/14, 36/18 i 54/19),
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, broj 77/15),
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 i 75/21),
10. Zakon o javnim preduzećima („Službene novine FBiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
11. Zakon o likvidacionom postupku ("Službene novine FBiH", broj 29/03),
12. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 44/10),
13. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11),

14. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 111/12),
15. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
16. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04),
17. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
18. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 89/18),
19. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj 38/04),
20. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine F BiH", broj 111/12),
21. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17),
22. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16),
23. Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15),
24. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", br. 15/16 i 15/20),
25. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),
26. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19 i 4/21),
27. Zakon o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09),
28. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12, 30/16 i 96/21),
29. Zakon o početnoj bilanci stanja preduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
30. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj 55/12),
31. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20 i 103/21),
32. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11 i 35/14),
33. Zakon o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09 i 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20),
34. Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
35. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
36. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07),
37. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 67/05),
38. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
39. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 32/01 i 48/11),
40. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj 63/14),
41. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
42. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08),
43. Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13),
44. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03 i 54/04),
45. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15)
46. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj 49/07),

47. Zakon o trezoru FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 3/20),
48. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
49. Zakon o federalnom tužilaštvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),
50. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10,72/10-ispr., 7/13, 52/14 i 75/21),
51. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
52. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na osnovu izvršnih odluka na teret budžeta FBiH ("Službene novine FBiH", br. 9/04 i 30/04),
53. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99),
54. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj 9/05),
55. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05,19/06 i 98/15),
56. Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 i 11/21),
57. Krivični zakon FBiH („Službene novine FBiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
58. Zakon o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20),
59. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11),
60. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 70/08),
61. Zakon o finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj 80/11),
62. Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine FBiH", broj 81/09),
63. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
64. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
65. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj 4/98),
66. Zakon o štrajku ("Službene novine F BiH", broj 14/00),
67. Zakon o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
68. Zakon o unutrašnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17),
69. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13),
70. Zakon o budžetima FBiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13, 9/14-ispr. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19),
71. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 34/16),
72. Zakon o dobrovoljnim penzijskim/mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH“, broj 104/16),
73. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH“, broj 48/16),
74. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17),
75. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH“, broj 25/17),
76. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 23/17 i 103/21),
77. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/17),
78. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 13/18 i 90/21),
79. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", broj 18/20),
80. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 28/20),

81. Zakon o sudskoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 77/20),
82. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, broj 79/20),
83. Zakon o Registru finansijskih izvještaja („Službene novine FBiH“, broj 7/21),
84. Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 15/21),
85. Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 24/21),
86. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine FBiH“, broj 49/21),
87. Zakon o stečaju („Službene novine FBiH“, broj 53/21),
88. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 75/21).

IV OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS-a

1. Zakon o Centralnoj banci BiH (“Službeni glasnik BiH”, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH (“Službeni glasnik BiH”, br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10),
6. Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
12. Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 42/04),
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (“Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17),
19. Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14),
20. Zakon o carinskoj tarifi (“Službeni glasnik BiH“, broj 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 88/05),
22. Zakon o patentu (“Službeni glasnik BiH“, broj 53/10),
23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13),
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 63/08 i 103/11),

25. Zakon o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),
26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
29. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 63/08),
30. Zakon o trezoru institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08),
31. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
32. Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
33. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj 37/04),
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj 52/05),
35. Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17),
36. Zakon o postupku prisilne naplate indirektnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11),
37. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20),
38. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
39. Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07),
40. Zakon o tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst i 97/09),
41. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09, 41/13 i 53/16),
42. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03),
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Krivični zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),
48. Zakon o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12, 87/13 i 41/16),
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01),
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 83/16),
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16),
53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 41/16),
54. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),

55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),
56. Zakon o platama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 i 65/20),
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 11/16).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2021.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	343	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	327	Samir Mustafić
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	450	Emina Šišić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	562	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	460	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	181	Hamid Pršeš
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	139	Amir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.277	James Daniel Stewart, Jr
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	420	Jasmin Spahić
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	508	Amir Softić
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.188	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
14.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	297	Bülent Suer
UKUPNO			6.432	

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	108
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.609.270	14,8	3.813.229	14,7	106
	1.b. Kamatonosni računi depozita	3.805.345	15,6	4.176.010	16,2	110
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.526.169	6,3	1.742.810	6,7	114
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	350.452	1,3	127
4.	Kredit, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	104
	4.a. Kredit	14.544.264	59,6	15.120.075	58,4	104
	4.b. Potraživanja po poslovima lizinga	55.091	0,2	46.521	0,2	84
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	655.296	2,7	724.225	2,8	111
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	161.290	0,7	223.198	0,9	138
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	517.475	2,1	491.588	1,9	95
7.	Ostale nekretnine	36.000	0,1	25.333	0,1	70
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	15.944	0,1	13.860	0,1	87
9.	Ostala aktiva	376.169	1,5	317.273	1,2	84
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.181.816	4,8	1.153.746	4,5	98
	10.a. Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	98
	10.b. Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.640	0,2	53.798	0,2	98
11.	UKUPNA AKTIVA	24.396.438	100	25.890.828	100	106
OBAVEZE						
12.	Depoziti	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	108
	12.a. Kamatonosni depoziti	13.634.083	55,9	14.090.013	54,4	103
	12.b. Nekamatonosni depoziti	6.026.779	24,7	7.094.939	27,4	118
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	0,0	150	0,00	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	811.878	3,3	779.075	3,0	96
	16.a. sa preostalim rokom dospijeca do jedne godine	210.081	0,9	313.719	1,2	149
	16.b. sa preostalim rokom dospijeca preko jedne godine	601.797	2,4	465.356	1,8	77
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	186.358	0,8	167.557	0,7	90
18.	Ostale obaveze	671.108	2,7	650.947	2,5	97
19.	UKUPNE OBAVEZE	21.330.356	87,4	22.782.681	88,0	107
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	365	0,0	343	0,0	94
21.	Obične dionice	1.299.335	5,3	1.382.522	5,3	106
22.	Emisiona ažia	137.290	0,6	137.290	0,6	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.460.150	6,0	1.297.650	5,0	89
24.	Kursne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	168.942	0,7	290.342	1,1	172
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	101
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	24.396.438	100	25.890.828	100	106
PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		703.769		712.283		101
UKUPNO		25.100.207		26.603.111		106

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.038.373	4,0	533.133	3,4	797.987	3,8	14.632
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.041.955	4,0	617.986	3,9	927.189	4,4	6.714
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.487.596	5,8	890.585	5,6	1.207.837	5,7	3.218
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.496.815	9,6	1.674.166	10,5	1.844.757	8,7	30.692
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	127.930	0,5	55.004	0,4	94.063	0,4	1.457
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.421.262	5,5	918.790	5,8	1.183.229	5,6	21.057
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	590.113	2,3	323.582	2,0	497.130	2,3	6.574
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	711.096	2,7	523.377	3,3	456.392	2,2	2.677
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	4.901.220	18,9	2.596.539	16,3	4.073.308	19,2	69.584
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	1.625.117	6,3	1.051.748	6,6	1.387.740	6,6	20.101
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	1.929.122	7,5	1.273.940	8,0	1.619.149	7,6	24.730
12.	UniCredit Bank d.d.	6.315.320	24,4	4.190.834	26,4	5.315.901	25,1	88.091
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.054.365	4,1	362.304	2,3	919.137	4,3	1.029
14.	ZiraatBank BH d.d.	1.150.544	4,4	878.833	5,5	861.133	4,1	3.004
UKUPNO		25.890.828	100	15.890.821	100	21.184.952	100	293.560

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2021.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	6.770.320	925.089	582.085	8.277.494	66.945	116.184	435.691	618.820
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	91.866	9.149	32.939	133.954	852	475	22.886	24.213
1.2. B Vađenje ruda i kamena	91.545	12.316	983	104.844	1.195	2.847	641	4.683
1.3. C Prerađivačka industrija	1.416.124	233.646	258.874	1.908.644	16.482	28.357	189.824	234.663
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	195.560	20.797	3.370	219.727	1.931	4.181	2.839	8.951
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	25.869	4.002	1.085	30.956	241	400	1.083	1.724
1.6. F Građevinarstvo	392.622	58.110	34.337	485.069	4.448	6.131	27.471	38.050
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.378.290	221.774	152.410	2.752.474	22.083	23.651	120.475	166.209
1.8. H Prijevoz i skladištenje	256.526	58.823	16.654	332.003	2.868	7.434	12.721	23.023
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	90.941	132.703	27.587	251.231	1.271	21.229	24.213	46.713
1.10. J Informacije i komunikacije	100.223	9.427	8.279	117.929	920	523	5.151	6.594
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.063.958	3.293	0	1.067.251	5.711	164	0	5.875
1.12. L Poslovanje nekretninama	65.962	102.421	15.550	183.933	1.214	13.656	11.922	26.792
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	154.839	18.566	18.720	192.125	2.455	1.537	11.315	15.307
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	25.377	8.979	2.950	37.306	402	1.642	1.554	3.598
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	281.323	6.462	0	287.785	3.741	297	0	4.038
1.16. P Obrazovanje	5.960	790	2.421	9.171	66	393	178	637
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	63.605	7.785	1.539	72.929	586	486	1.000	2.072
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	10.763	14.191	411	25.365	128	1.158	355	1.641
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	58.963	1.855	3.976	64.794	351	1.623	2.063	4.037
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.748.669	425.538	439.120	7.613.327	82.526	43.166	355.436	481.128
2.1. Opća potrošnja	5.227.612	358.239	395.652	5.981.503	71.303	37.131	322.614	431.048
2.2. Stambena izgradnja	1.452.848	56.710	37.074	1.546.632	10.349	5.290	27.461	43.100
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	68.209	10.589	6.394	85.192	874	745	5.361	6.980
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	13.518.989	1.350.627	1.021.205	15.890.821	149.471	159.350	791.127	1.099.948

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.	%	01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.773	0,3	796	0,1	29
2)	Plasmani drugim bankama	2.912	0,3	2.969	0,3	102
3)	Kreditni i poslovi lizinga	624.578	60,3	611.388	55,6	98
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	4.130	0,4	4.950	0,5	120
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	2	0,0	3	0,0	150
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	64.413	6,2	68.353	6,2	106
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	698.808	67,5	688.459	62,7	99
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	90.219	8,7	75.580	6,9	84
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	8.018	0,8	6.782	0,6	85
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	7.303	0,7	6.866	0,6	94
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	24.687	2,4	30.970	2,9	125
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	130.227	12,6	120.198	11,0	92
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	568.581	54,9	568.261	51,7	100
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	54.201	5,2	70.514	6,4	130
b)	Naknade po kreditima	10.220	1,0	11.001	1,0	108
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	23.417	2,3	23.181	2,1	99
d)	Naknade za izvršene usluge	307.585	29,7	354.135	32,2	115
e)	Prihod iz poslova trgovanja	2.354	0,2	903	0,1	38
f)	Ostali operativni prihodi	68.701	6,6	70.651	6,5	103
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	466.478	45,1	530.388	48,3	114
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.035.059	100	1.098.649	100	106
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	182.004	17,6	75.703	6,9	42
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	13,1	155.890	14,2	115
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	317.866	30,7	231.593	21,1	73
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plata i doprinosa	257.639	24,9	259.673	23,6	101
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	164.192	15,9	173.442	15,8	106
3)	Ostali operativni troškovi	108.112	10,4	106.864	9,7	99
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	529.943	51,2	539.979	49,1	102
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	847.809	81,9	771.572	70,2	91
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	978.036		891.770		91
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	205.455	19,8	327.077	29,8	159
5.	GUBITAK	18.205	1,8	0	0,0	-
6.	POREZI	19.311	1,9	33.180	3,0	172
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	7.500	0,7	1.686	0,1	22
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	1.174	0,1	2.023	0,2	172
9.	NETO-DOBIT	187.335	18,1	293.560	26,7	157
10.	NETO-GUBITAK	13.070	1,3	0	0,0	-
11.	FINANSIJSKI REZULTAT (9.-10.)	174.265		293.560		168

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	3,20	3,46	2,67	2,97	2,32	2,67	2,25	2,53	2,12	2,45
1.1.	Privredi	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55	2,20	2,41	2,08	2,33
1.2.	Stanovništvu	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02	8,35	15,27	8,56	14,73
1.3.	Ostalo	3,55	3,76	3,04	3,30	2,41	2,95	2,34	3,34	1,87	2,79
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	5,30	6,33	4,66	5,62	4,58	5,49	4,47	5,31	4,36	5,18
2.1.	Privredi	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67	3,54	3,79	3,38	3,63
2.2.	Stanovništvu	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74	5,45	6,88	5,12	6,38
2.3.	Ostalo	3,77	3,99	3,55	3,71	3,44	3,62	3,20	3,37	3,14	3,31
3.	Ukupno pon. kamatne stope	4,12	4,72	3,56	4,15	3,27	3,86	3,16	3,67	3,21	3,78
3.1.	Privredi	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81	2,54	2,76	2,45	2,71
3.2.	Stanovništvu	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89	5,50	7,04	5,17	6,50
3.3.	Ostalo	3,61	3,82	3,20	3,43	2,67	3,12	2,72	3,35	2,31	2,97

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,40	0,41	0,38	0,36	0,34	0,33	0,35	0,34	0,21	0,21
1.1.	Privredi	0,51	0,50	0,55	0,55	0,63	0,61	0,49	0,49	0,45	0,45
1.2.	Stanovništvu	0,40	0,41	0,22	0,23	0,38	0,38	0,40	0,40	0,17	0,17
1.3.	Ostalo	0,40	0,40	0,38	0,36	0,29	0,29	0,31	0,30	0,17	0,17
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,37	1,39	1,15	1,16	1,24	1,19	1,04	1,05	0,74	0,75
2.1.	Privredi	1,50	1,50	1,39	1,39	1,33	1,33	1,19	1,20	0,94	0,94
2.2.	Stanovništvu	1,34	1,36	1,14	1,15	1,25	1,17	1,00	1,01	0,69	0,70
2.3.	Ostalo	1,34	1,39	0,97	0,99	1,05	1,06	1,01	1,03	0,64	0,68
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,75	0,76	0,66	0,65	0,78	0,75	0,70	0,70	0,48	0,48
3.1.	Privredi	1,23	1,23	1,01	1,01	1,13	1,13	0,90	0,90	0,75	0,75
3.2.	Stanovništvu	1,16	1,17	0,97	0,98	1,10	1,04	0,89	0,90	0,59	0,59
3.3.	Ostalo	0,47	0,47	0,44	0,42	0,43	0,42	0,43	0,44	0,25	0,26

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2021.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo.centar.ba	Bernard Stojanović	12
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	192
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	149
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Jasmin Kukuljac	48
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	69
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	56
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	6
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	199
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	157
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	286
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	181
UKUPNO				1.398

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	42.575	8,6	45.096	8,9	106
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	28.525	5,8	27.865	5,5	98
1b)	Kamatonosni računi depozita	14.050	2,8	17.231	3,4	123
2.	Plasmani bankama	110	0,0	1.660	0,3	1509
3.	Kreditni	389.972	79,2	402.924	79,1	103
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.108	0,8	3.631	0,7	88
3b)	Neto krediti (3-3a)	385.864	78,4	399.293	78,4	103
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	26.764	5,5	25.577	5,0	96
5.	Dugoročne investicije	33.061	6,7	33.888	6,7	103
6.	Ostala aktiva	3.565	0,8	3.652	0,7	102
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	10	0,0	100
8.	UKUPNO AKTIVA	491.929	100	509.156	100	104
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	20.476	4,2	16.141	3,2	79
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	186.128	37,8	184.670	36,3	99
9c)	Obaveze po dospjelim kamata	899	0,2	1.115	0,2	124
10.	Ostale obaveze	23.130	4,7	25.488	5,0	110
11.	UKUPNO OBAVEZE	230.633	46,9	227.414	44,7	99
12.	Donirani kapital	48.076	9,8	48.098	9,4	100
13.	Osnovni kapital	3.868	0,8	3.696	0,7	96
14.	Višak prihoda nad rashodima	264.873	53,8	283.956	55,8	107
14a)	za prethodne godine	252.283		270.562		107
14b)	za tekuću godinu	12.590		13.394		106
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.625	11,3	55.078	10,8	99
15a)	za prethodne godine	55.251		54.954		99
15b)	za tekuću godinu	374		124		33
16.	Ostale rezerve	104	0,0	1.070	0,2	1029
17.	UKUPNO KAPITAL	261.296	53,1	281.742	55,3	108
18.	UKUPNO PASIVA	491.929	100	509.156	100	104
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	143.361		138.239		96
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	6.373		9.270		145
21.	Komisioni poslovi	218		213		98
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	40.189		30.848		77

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	12.356	7,4	19.829	10,7	160
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.106	7,3	19.579	10,6	162
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	150.918	90,9	160.441	87,0	106
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.936	1,8	2.888	1,5	98
3b)	Neto krediti (3-3a)	147.982	89,1	157.553	85,5	106
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	4.540	2,7	5.151	2,8	113
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.248	0,8	1.789	1,0	143
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	166.126	100	184.322	100	111
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	360	0,2	1.500	0,8	417
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	106.468	64,1	121.238	65,8	114
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.092	0,6	1.285	0,7	118
10.	Ostale obaveze	7.928	4,8	8.201	4,4	103
11.	UKUPNO OBAVEZE	115.848	69,7	132.224	71,7	114
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	33.100	19,9	34.177	18,6	103
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	9.168	5,5	7.566	4,1	83
15a)	prethodnih godina	10.124		6.614	3,6	65
15b)	tekuće godine	-956		952	0,5	-100
16.	Zakonske rezerve	3.568	2,2	4.214	2,3	118
17.	Ostale rezerve	4.442	2,7	6.141	3,3	138
18.	UKUPNO KAPITAL	50.278	30,3	52.098	28,3	104
19.	UKUPNO PASIVA	166.126	100	184.322	100	111
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	6.181		11.232		182
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	12.879		9.333		72
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	16.741		11.383		68

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	2.822	2.738	109	2.658
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	174.603	149.742	6.775	113.703
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	109.367	52.042	1.693	53.514
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	6.897	6.325	-5.932	10.540
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	26.561	26.014	640	25.107
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	5.971	4.436	70	3.097
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	1.047	568	-91	356
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	80.365	73.741	2.671	73.342
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	56.969	46.116	898	47.468
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.388	7.658	198	6.536
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	160.486	139.990	5.508	102.620
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.539	1.937	-33	2.550
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	57.463	46.696	1.675	56.369
UKUPNO		693.478	558.003	14.181	497.860

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2021.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH - period 01.01.-31.12.2021.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderisana NKS (prosječna) %	Ponderisana EKS (prosječna) %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	46.903	61.194	20,18	29,22
1.1.	Uslužne djelatnosti	1.540	3.240	19,84	27,42
1.2.	Trgovinu	337	1.041	18,55	25,11
1.3.	Poljoprivredu	5.742	8.940	20,78	26,45
1.4.	Proizvodnju	194	549	18,52	25,29
1.5.	Stambene potrebe	3.253	6.159	20,63	27,33
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	25.207	29.689	20,89	32,82
1.7.	Ostalo	10.630	11.576	17,89	24,08
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	95.655	436.666	19,22	23,26
2.1.	Uslužne djelatnosti	6.261	29.035	17,91	21,62
2.2.	Trgovinu	1.241	6.802	16,67	20,04
2.3.	Poljoprivredu	22.273	117.462	17,84	20,34
2.4.	Proizvodnju	831	4.856	16,97	20,19
2.5.	Stambene potrebe	20.318	118.061	19,36	22,68
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	23.340	86.267	20,85	25,21
2.7.	Ostalo	21.391	74.183	20,16	27,66
3.	Ukupni mikrokrediti	142.558	497.860	19,34	24,00

Prilog 12a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderisane NKS na:	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.
Kratkoročne mikrokredite	20,11	21,40	20,80	20,29	20,18
Dugoročne mikrokredite	20,38	19,63	19,28	18,91	19,22
Ukupne mikrokredite	20,34	19,89	19,50	19,10	19,34
Prosječne ponderisane EKS na:	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.
Kratkoročne mikrokredite	28,29	29,11	31,85	30,69	29,22
Dugoročne mikrokredite	24,22	23,27	23,09	22,90	23,26
Ukupne mikrokredite	24,86	24,13	24,38	23,98	24,00

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2020.	%	Za period 01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	76.228	90,4	78.631	89,9	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.893	11,0	7.578	10,2	96
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	68.335		71.053		104
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	7.058	8,4	7.306	8,3	104
5.	Operativni rashodi	57.042	79,1	60.138	81,0	105
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	987	1,2	1.564	1,8	158
7.	Ostali poslovni rashodi	615	0,9	731	1,0	119
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	5.283	7,3	4.180	5,6	79
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	13.440		14.874		111
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.238	1,7	1.645	2,2	133
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	12.202		13.229		108

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2020.	%	Za period 01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	26.725	98,6	31.213	97,4	117
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	5.798	20,7	7.165	23,0	124
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	20.927		24.048		115
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	206	0,8	603	1,9	293
5.	Operativni rashodi	16.655	59,4	18.944	60,9	114
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	160	0,6	234	0,7	146
7.	Ostali poslovni rashodi	357	1,3	201	0,7	56
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.826	17,2	4.415	14,2	91
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	-545		1.325		-243
10.	Porez na dobit	411	1,4	373	1,2	91
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	-956		952		-100

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2021.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Maja Nura	10
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	22
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	45
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	24
UKUPNO				101

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.548	1,9	4.391	1,2	67
2.	Plasmani bankama	12.113	3,5	8.240	2,2	68
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	256.770	74,7	290.647	77,8	113
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	280.723	81,7	318.640	85,3	114
3b)	Rezerve za gubitke	2.126	0,6	5.681	1,5	267
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	21.584	6,3	21.996	5,9	102
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	243	0,1	316	0,1	130
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	55.565	16,2	64.259	17,2	116
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.562	1,0	3.869	1,0	109
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	73.103	21,3	86.199	23,1	118
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	1.961	0,6	2.312	0,6	118
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	19.139	5,5	23.497	6,3	123
6.	Dugoročne investicije	309	0,1	368	0,1	119
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	12.521	3,6	5.831	1,5	47
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	4.982	1,4	0	0,0	0
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	4.984	1,4	0	0,0	0
7a2)	Rezerve za zajmove	2	0,0	0	0,0	0
7b)	Zalihe	912	0,3	828	0,2	91
7c)	Ostala aktiva	6.627	1,9	5.003	1,3	75
	UKUPNA AKTIVA	343.826	100	373.736	100	109
	PASIVA					
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	307.877	89,5	336.293	90,0	109
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	1.956	0,5	11.679	3,1	597
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	306.085	89,0	324.767	86,9	106
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	164	0,0	153	0,0	93
9.	Ostale obaveze	8.174	2,4	7.957	2,1	97
	UKUPNO OBAVEZE	316.051	91,9	344.250	92,1	109
10.	Osnovni kapital	16.458	4,8	16.827	4,5	102
11.	Rezerve	7.060	2,1	7.818	2,1	111
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.257	1,2	4.841	1,3	114
	UKUPNO KAPITAL	27.775	8,1	29.486	7,9	106
	UKUPNO PASIVA	343.826	100	373.736	100	109
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	19.880		21.020		106
	Novi otpis (+)	2.115		589		28
	Naplata (-)	61		559		916
	Trajni otpis (-)	914		14.093		1.542
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	21.020		6.957		33
	Ostala vanbilansna evidencija	68.554		99.593		145

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	1.352	595	0	-936	22
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	150.049	97.771	48.370	2.895	80.450
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	114.468	94.058	8.852	1.518	54.756
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	107.867	98.223	5.480	1.363	63.506
UKUPNO		373.736	290.647	62.702	4.840	198.734

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.	%	01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	12.702	35,5	13.850	37,5	109
1a)	Kamate na plasmane bankama	324	1,0	73	0,2	23
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	840	2,3	926	2,5	110
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.073	3,0	1.079	2,9	101
2.	Rashodi po kamatama	4.274	13,5	4.335	13,5	101
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	4.171	13,2	4.244	13,2	102
2b)	Naknade za obradu kredita	101	0,3	88	0,3	87
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	3	0,0	150
3.	Neto prihodi od kamata	8.428	23,5	9.515	25,8	113
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	23.102	64,5	23.076	62,5	100
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	17.484	48,8	19.498	52,8	112
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	5.617	15,7	3.577	9,7	64
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	357	1,0	709	1,9	199
4d)2	Prihodi od opomena	12	0,0	19	0,1	158
4d)3	Ostalo	5.248	14,7	2.849	7,7	54
5.	Operativni rashodi	25.038	79,4	25.706	80,1	103
5a)	Troškovi plata i doprinosa	4.442	14,1	4.736	14,7	107
5b)	Troškovi poslovnog prostora	11.558	36,6	12.823	40,0	111
5c)	Ostali troškovi	9.038	28,7	8.147	25,4	90
6.	Troškovi rezervi za gubitke	1.582	5,0	1.444	4,5	91
7.	Dobit prije poreza	4.910		5.441		111
8.	Porez na dobit	653	2,1	601	1,9	92
9.	Neto dobit/gubitak	4.257		4.840		114

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -
31.12.2021.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2021.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	11	457	4,24	7,09
a.	Putnička vozila	6	258	5,47	9,44
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	5	199	2,65	4,05
c.	Mašine i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	11	457	4,24	7,09
a.	Pravna lica	10	448	3,60	6,31
b.	Preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	1	9	36,00	45,89
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	3.473	180.674	3,81	6,81
a.	Putnička vozila	2.100	92.669	3,78	7,05
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	1.126	57.869	3,84	6,84
c.	Mašine i oprema	247	30.136	3,82	5,98
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	3.473	180.674	3,81	6,81
a.	Pravna lica	2.923	162.536	3,74	5,99
b.	Preduzetnici	182	6.624	3,79	6,53
c.	Fizička lica	368	11.514	4,77	18,49
	Ukupno (1+2)	3.484	181.131	3,81	6,81

Prilog 19a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	3,69	6,43	5,96	12,30	6,12	12,36	3,74	6,94	4,24	7,09
1.1.	Pravna lica	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27	3,74	6,94	3,60	6,31
1.2.	Preduzetnici	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75	0,00	0,00	36,00	45,89
2.	Dugoročni lizing ugovori:	4,67	7,17	4,30	6,81	5,52	8,86	3,96	7,07	3,81	6,81
2.1.	Pravna lica	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08	3,87	6,17	3,74	5,99
2.2.	Preduzetnici	5,79	8,95	5,07	7,23	5,04	7,57	4,74	7,46	3,79	6,53
2.3.	Fizička lica	5,33	17,94	8,12	21,82	19,69	35,50	4,68	18,18	4,77	18,49
	Ukupno	4,66	7,17	4,31	6,85	5,52	8,88	3,96	7,06	3,81	6,81

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**